

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının

**2014-cü il
fəaliyyəti haqqında**

HESABAT

Yanvar 2015

Giriş

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası Əsasnaməsinə və QHT-lərə dövlət dəstəyi Konsepsiyasına uyğun olaraq, ölkə QHT-lərinin inkişafı istiqamətində fəaliyyətini davam etdirmişdir. 2014-cü ildə qeyri-hökumət təşkilatlarının ictimai əhəmiyyət kəsb edən ən müxtəlif təşəbbüsləri dəstəklənmiş və ölkədə vətəndaş cəmiyyətinin inkişafı məqsədilə çoxsaylı tədbirlər həyata keçirilmişdir.

İl ərzində Şura yerli və xarici QHT-lər üçün maliyyə yardımı müsabiqələri elan etmişdir. Yerli QHT-lər üçün elan edilmiş müsabiqə mövzuları Bakı şəhərində və ölkənin müxtəlif regionlarında QHT təmsilçilərinin toplantılarında geniş müzakirə edilmiş, mövzulara təklif olunan əlavə və dəyişikliklər nəzərə alınmışdır. Beləliklə, Şuranın elan etdiyi maliyyə yardımı müsabiqələri, faktiki olaraq, müasir ölkə həyatının ictimai aktuallığı ilə seçilən bütün məsələlərini əhatə etmiş və bunlar üzrə təqdim olunan QHT layihələrinə həssaslıqla yanaşılmışdır. Xarici ölkə universitetlərində Qarabağla bağlı informasiya guşələrinin yaradılması; sosial hüquqların təmin edilməsi məqsədilə təlim və hüquqi məsləhət xidmətlərinin göstərilməsi; mətbuatda, sosial mediada və şəbəkələrdə milli-mənəvi dəyərlərin və etik normaların qorunması; yeyinti sənayesi məhsullarının keyfiyyətinin yüksəldilməsi və qida təhlükəsizliyi problemlərinin həllinə yardım; əlilliyi olan insanlara hüquqi xidmətin təşkili, milli vətənpərvərlik hisslərinin yüksəldilməsi istiqamətində tədbirlərin təşkili; ailə mədəniyyəti ilə bağlı problemlərin həlli; korrupsiya və rüşvətxorluğa qarşı mübarizədə ictimai fəallığın artırılması və digər istiqamətlər üzrə təyin olunmuş mövzuların əksəriyyəti mahiyyət etibarilə əvvəlki illərdə Şura tərəfindən maliyyələşdirilmiş layihələrin davamı kimi də dəyərləndirilə bilər. Bununla belə, bu mövzuların içərisində QHT-lərin digər ictimai qurumlarla əməkdaşlığının gücləndirilməsi, mədəniyyətimizin ayrı-ayrı sahələri ilə bağlı aktual məsələlərin gündəmə gətirilməsi, region gənclərinin inkişafını nəzərdə tutan və yeni yanaşmalar tələb edən bir sıra mövzular ilk dəfə QHT-lərə təklif edilmişdir.

Şuranın maliyyə dəstəyi ilə xarici ölkə QHT-lərinin yerinə yetirdiyi layihələrin effektivliyinin artırılması üçün Şurada və ölkədən xaricdə çoxsaylı görüşlər, konfranslar, sərgilər və s. tədbirlər keçirilmiş, Şura üzvləri və Katiblik əməkdaşlarının bu tədbirlərdə iştirakı təmin olunmuşdur.

QHT-lərə dövlət dəstəyinin əsas istiqamətləri üzrə həyata keçirilən tədbirlər

• Məlumat dəstəyi

Şuranın, eləcə də ölkə QHT-lərinin fəaliyyəti barədə ictimaiyyəti məlumatlandırmaq, qeyri-hökumət təşkilatlarının inkişaf dinamikasını, yerinə yetirilən layihələrin icra vəziyyətini və nəticələrini işıqlandırmaq məqsədilə Şuranın aylıq “Vətəndaş cəmiyyəti” jurnalının nəşri uğurla davam etdirilmişdir. 2014-cü ildə jurnalın 12 nömrəsi işıq üzü görmüşdür. Ümumilikdə jurnalın bu saylarında 600-ə yaxın QHT-nin fəaliyyəti, həyata keçirdiyi layihə və proqramlar haqqında müfəssəl informasiya, məqalə və müsahibələr verilmiş, bütövlükdə ölkə QHT-lərinin fəaliyyəti izlənməmiş və ictimai fəaliyyətlə bağlı digər mövzular işıqlandırılmışdır.

QHT həyatına onlayn informasiya dəstəyinin verilməsi məqsədilə Şuranın hər gün yenilənən www.qhtxeber.az saytı da il ərzində öz fəaliyyətini davam etdirmişdir. Saytda ölkənin ictimai sektoruna aid praktiki və nəzəri məsələlər işıqlandırılmışdır. Saytda QHT-lərin fəaliyyətini əks etdirən bütün növ xəbərlər, elanlar, hesabatlar yeni dizaynda yerləşdirilir, QHT

qanunvericiliyi, donor fəaliyyəti, QHT-lərin koalisiya və beynəlxalq əməkdaşlığı haqqında materiallar ictimai müzakirəyə çıxarılır. Bundan başqa, Şura və onun fəaliyyəti haqqında ətraflı məlumat əldə etmək üçün təşkilatın Azərbaycan və ingilis dillərində rəsmi saytı www.cssn.gov.az fəaliyyət göstərir. İl ərzində Şuranın fəaliyyəti və keçirdiyi ayrı-ayrı tədbirlər haqqında mətbuata 106 press-reliz göndərilmişdir.

Ölkə ictimaiyyətini, Şuranın əməkdaşlıq etdiyi beynəlxalq təşkilatları, xarici qonaqları, eləcə də digər qurumları Şuranın fəaliyyəti barədə məlumatlandırmaq məqsədilə nəfis şəkildə tərtib olunmuş məlumat qovluğu çap edilmişdir. Azərbaycan və ingilis dillərində nəşr edilmiş bu qovluqlarda Şura haqqında, dövlət dəstəyinin istiqamətləri, Şuranın struktur bölmələri, xidmətləri, beynəlxalq əməkdaşlıq, qrant müsabiqələri və hesabatlıq məsələləri barədə məlumatlar öz əksini tapmışdır.

Şura “Xəzər” televiziyası ilə birgə QHT-lərin fəaliyyətinə həsr olunmuş “Cəmiyyət” adlı maarifləndirici veriliş hazırlanması barədə razılıq əldə etmişdir. Proqram hər həftənin beşinci günü, saat 23:00-da yayımlanmışdır. 2013-cü ilin 1 noyabrında ilk buraxılışı efirə getmiş verilişlər 2014-cü ildə də davam etdirilmişdir. Verilişin hazırlanmasında əsas məqsəd Şuranın dəstəklədiyi layihələrdə toxunulan problemlərin hərtərəfli işıqlandırılması və bunlarla bağlı cəmiyyətin maarifləndirilməsi olmuşdur. Eyni zamanda bu veriliş vasitəsilə vətəndaşların hüquq və mənafelərinin qorunması istiqamətində QHT-lərin həyata keçirdiyi layihələr haqqında geniş məlumatlandırma işi reallaşdırılmışdır. Ümumilikdə proqramda vətəndaşları düşündürən, ictimai əhəmiyyət və aktualıq kəsb edən müxtəlif mövzular ekspertlərin iştirakı ilə müzakirəyə çıxarılmışdır. 2014-cü ildə aşağıdakı mövzularda 20 veriliş efirə verilmişdir:

1. Vətəndaşların QHT-lər haqqında məlumatlılıq səviyyəsi.
2. Ətraf mühit amillərinin insan səhhətinə təsiri və qida təhlükəsizliyi problemi.
3. Sosial şəbəkələrin cəmiyyətdə rolu.
4. Azərbaycanda şəhərsalmanın ənənələri və onun müasir problemləri.
5. QHT-lər haqqında qanunvericilik və onlara edilən son əlavə, dəyişikliklər.
6. Çoxmənzilli binaların idarə olunması mexanizmləri.
7. Regionlarda vətəndaş cəmiyyətinin keçdiyi inkişaf yolu və müasir vəziyyəti.
8. QHT-lərin Qarabağ probleminin ədalətli həllinin dünyada təbliği sahəsində gördüyü işlər.
9. Şuranın 2014-cü il ikinci qrant müsabiqəsi.
10. Əlillərin cəmiyyətə inteqrasiyası.
11. Şəhər mədəniyyəti, ictimai davranış və təhlükəsizlik məsələləri.
12. Qeyri-hökumət təşkilatları haqqında cəmiyyətin məlumatlılıq dərəcəsi (keçirilmiş sorğunun nəticələrinin müzakirəsi).
13. Şəhərsalmanın ənənələri və onun müasir problemləri.
14. Ekoloji vəziyyətin qorunması və yaşıllaşdırma məsələləri.
15. İstehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi.
16. Azərbaycan yazıçılarının əsərlərinin dünyaya tanıtılması.
17. “Şuşaya Azadlıq!” kampaniyası çərçivəsində görülən işlər.
18. “Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyası.
19. Qaçqın və məcburi köçkünlərə dövlət qayğısı və QHT-lərin bu sahədəki fəaliyyəti.
20. QHT-KİV əməkdaşlığı və milli-mənəvi dəyərlərin təbliği.

Konsultativ dəstək

Şura Katibliyi 2014-cü ildə maliyyə yardımı müsabiqəsi çərçivəsində maliyyələşən layihələrin həyata keçirilməsinin effektivliyinin artırılması məqsədilə layihə rəhbərləri və mühasibləri üçün layihələrin idarə olunması və hesabatların təqdim edilməsi mövzularında məlumatlandırma sessiyaları keçirmişdir.

2014-cü il martın 13-17-də və iyulun 3-də Şurada 2014-cü ilin maliyyə yardımı müsabiqəsində qalib gəlmiş QHT-lər üçün məlumatlandırma sessiyası keçirilmişdir. Sessiyanın məqsədi layihələrin icrasının səmərəliliyinin artırılması üçün QHT rəhbərlərinə müvafiq təlimatların çatdırılmasından ibarət olmuşdur. Keçirilən sessiyalarda Şura Katibliyinin əməkdaşları layihələrin idarə edilməsi, hesabatlılıq, tədbirlərin effektivliyinin artırılması barədə təqdimatlarla çıxış etmişlər.

2014-cü ilin yanvar ayından başlayaraq mart ayının sonuna qədər Şura Katibliyinin əməkdaşları Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun 2013-cü il üçün maliyyə hesabatlarının hazırlanması işində 400 QHT-yə xidmət göstərmişlər. Bu təşkilatların 120-si region QHT-ləridir. Katiblik əməkdaşları Şuranın ofisində və Azərbaycan Milli QHT Forumunun Quba, Qəbələ, Şirvan, Mingəçevir və Şəmkir şəhərlərindəki Regional QHT-lərin Resurs və Təlim Mərkəzlərində QHT-lər üçün konsultativ və praktik xidmətlər təşkil etmişlər. Bu xidmətlərin göstərilməsinə baxmayaraq, xeyli sayda təşkilatın Maliyyə Nazirliyinə hesabat təqdim etməməsi barədə nazirlikdən Şuraya məktub daxil olmuşdur. Həmin məktuba əlavə olunan siyahı Şuranın saytlarında yerləşdirilmiş və nazirliyin QHT-lərə ayırdığı əlavə vaxt çərçivəsində hesabatı təqdim etməyən QHT-lər üçün xidmətlər təşkil edilmişdir.

2014-cü il dekabrın 19-da Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində Şuranın 2015-ci il 1-ci maliyyə yardımı müsabiqəsilə əlaqədar QHT-lər üçün məlumatlandırma sessiyası keçirilmişdir. Sessiyada maliyyə yardımı müsabiqəsinin mövzusu və şərtləri haqqında iştirakçılara ətraflı məlumat verilməklə bərabər QHT təmsilçilərini maraqlandıran çoxsaylı suallar cavablandırılmışdır. Müzakirələr zamanı layihələrin elektron qeydiyyatı, kommunikasiya və digər məsələlərə dair fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Bununla yanaşı, il ərzində Şuranın maliyyə yardımı ilə layihə həyata keçirən QHT-lərə mütəmadi olaraq layihələrin idarə edilməsi və hesabatlılıq məsələləri ilə əlaqədar konsultativ xidmətlər təşkil edilmişdir.

- **Metodiki dəstək**

Şuranın maliyyə yardımı ilə layihə həyata keçirən QHT-lərin hesabatlılıq məsələlərində bir sıra dəyişikliklər edilmiş, eyni zamanda hesabatların elektron qaydada qəbulu reallaşdırılmağa başlanmışdır. Bununla əlaqədar QHT-lər arasında məlumatlandırma işləri həyata keçirilməsinə baxmayaraq, bəzi QHT-lər hesabatların təqdim etməsində müəyyən çətinliklərlə üzləşmişlər. Bu sahədə QHT-lərə yardım məqsədilə “Maliyyə hesabatının təqdim edilməsi üzrə metodiki göstəriş” hazırlanmış və QHT-lərin istifadəsinə verilmişdir.

- **Təşkilati-texniki dəstək**

QHT fəaliyyətinin qanunvericiliyə və beynəlxalq standartlara uyğun şəkildə qurulması, QHT təmsilçilərinin idarəçilik qabiliyyətinin artırılması, QHT-lərdə kargüzarlıq işlərinin və mühasibat uçotunun qanunun tələblərinə uyğun aparılması, bu sahədə milli QHT-lərin bilik və bacarıqlarının artırılması Şuranın qarşısında duran başlıca vəzifələrdən biridir. Bu məqsədlə il ərzində bir sıra mühüm tədbirlər həyata keçirilmişdir. Ölkə regionlarında və Bakıda “QHT-lərdə səmərəli idarəçilik”, “Hesabatların tərtibi və təqdim olunması qaydaları” mövzusunda təlimlər təşkil olunmuşdur.

2014-cü il yanvarın 31-də Şuranın təşəbbüsü ilə Milli Məclis, Ədliyyə Nazirliyi, beynəlxalq təşkilatlar və dəyişikliklərdən narazı qalan QHT nümayəndələrinin iştirakı ilə geniş müzakirə təşkil olunmuşdur. Toplantıda Milli Məclisin 17 dekabr 2013-cü ildə «Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında» və “Qeyri-hökumət təşkilatları (ictimai birliklər və fondlar) haqqında” qanunlara etdiyi əlavə və dəyişikliklər geniş müzakirə edilmişdir.

Toplantıda adıçəkılən qanunlara əlavə və dəyişiklikləri hazırlamış Milli Məclisin “Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu” komitəsinin sədri Əli Hüseynli, Ədliyyə Nazirliyinin “Qeydiyyat və Notariat” baş idarəsinin “Hüquqi şəxslər və vətəndaşlıq vəziyyəti” idarəsinin rəisi Rahim Rəhimov, Avropa Komissiyasının Bakı ofisinin nümayəndəsi, ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin əsas layihə tərəfdaşı olan Qeyri-Kommersiya Hüququ üzrə Beynəlxalq Mərkəzin təmsilçisi və QHT rəhbərləri iştirak etmişlər.

«Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında» və “Qeyri-hökumət təşkilatları (ictimai birliklər və fondlar) haqqında” qanunlara edilən əlavə və dəyişikliklərin tətbiqindən sonra QHT-lərin bankdan vəsait çıxarması ilə bağlı müəyyən çətinlikləri yarandı. Bu məsələnin həllinə kömək məqsədilə Şura Ədliyyə Nazirliyinə müraciət etdi. Nazirlik tərəfindən qanunvericiliyə uyğun olaraq layihələrin qeydə alınması barədə maliyyə yardımı müqaviləsi bağlanmış QHT-lərin siyahısı əlavə olunmaqla müvafiq məktub Şuraya təqdim olunmuşdur. Həmin məktubun surəti banka təqdim edilməsi məqsədilə QHT-lərə verilmiş və bununla da yaranmış çətinliklər aradan qaldırılmışdır.

2014-cü il iyunun 17-də Şuranın təşkilatçılığı ilə Şamaxı şəhərində “QHT-lərin müsbət təcrübəsinin təbliği” mövzusunda konfrans keçirilmişdir. Heydər Əliyev Mərkəzində baş tutan toplantıda rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri, vətəndaş cəmiyyətinin təmsilçiləri iştirak etmişlər. Konfransda çıxış edən Şura Katibliyinin icraçı direktoru Şuranın QHT-lərə göstərdiyi dövlət dəstəyinin əsas istiqamətləri, maliyyələşdirilən layihələr, regionlarda fəaliyyət göstərən təşkilatlara edilən yardımlar, bütövlükdə vətəndaş cəmiyyətinin inkişafı sahəsində həyata keçirilən tədbirlər haqqında iştirakçılara ətraflı məlumat vermişdir. Tədbirin sonunda konfrans iştirakçılarının çoxsaylı sualları cavablandırılmışdır.

2014-cü il noyabrın 22-də Şuranın təşkilatçılığı ilə Quba şəhərində əmək müqavilələrinin tərtib olunma qaydalarına həsr edilən məlumatlandırma sessiyası keçirilmişdir. Toplantıda Şura Katibliyinin əməkdaşları, QHT sədrələri və mühasibləri, DSMF-nin Quba rayon şöbəsinin əməkdaşları iştirak etmişlər. Sessiyada QHT təmsilçilərinə əmək müqaviləsi bildirişlərinin elektron informasiya sistemində (EİS) yerləşdirilməsi qaydaları, əmək müqaviləsinin tərtib olunması problemləri, mülki müqavilələr, könüllü fəaliyyət üçün müqavilələr və bu sahə ilə bağlı digər zəruri məsələlər haqqında ətraflı məlumatlar verilmişdir. Toplantının sonunda ekspertlər iştirakçıları maraqlandıran sualları cavablandırıb. Eyni mövzuda tədbirlər Şirvan, Qəbələ və digər şəhərlərdə də təşkil olunmuşdur.

• **Maliyyə dəstəyi**

2014-cü ildə Şura QHT-lər üçün iki maliyyə yardımı müsabiqəsi təşkil etmişdir. Şuranın birinci maliyyə yardımı müsabiqəsi ilə bağlı qərar Şuranın 10 fevral 2014-cü il tarixli iclasında qəbul edilmişdir. 2014-cü ilin birinci müsabiqəsində Şuranın elektron məlumat bazasına QHT-lər tərəfindən 484 daxilolma qeydə alınmış, onlardan 83-nün təqdim etdiyi sənədlərdə çatışmamazlıqlar aşkarlandığından seleksiyadan keçməmişdir. Elektron bazada, həmçinin müxtəlif QHT-lərdən 61 təkrar daxilolma faktı da qeydə alınmış, 340 təşkilatın layihəsi isə qiymətləndirilmə üçün ekspertizaya göndərilmişdir. Ekspertiza mərhələsində hər layihə iki müstəqil mütəxəssis tərəfindən qiymətləndirilmişdir. Şura əvvəlki iclaslarda dəstəklənməsi qərara alınmış layihələr barədə büdcə komissiyasının təqdimatlarını, ekspert qiymətləndirməsini və təşkilatlar haqqında Katibliyin arayışlarını nəzərə alaraq, 217 QHT layihəsinin maliyyələşdirilməsi haqda yekun qərar qəbul etmişdir.

2014-ci ildə QHT layihələrinin maliyyələşdirilməsi üçün elan edilmiş ikinci maliyyə yardımı müsabiqəsi nəticələrinin müzakirəsinə Şuranın 26 may 2014-cü il tarixli iclasına yekun vurulmuşdur. Şuranın 2014-cü il ikinci maliyyə yardımı müsabiqəsi üzrə 3 mövzu təqdim edilmişdir. Bunlar 2014-cü il bələdiyyə seçkiləri ilə bağlı seçicilərin maarifləndirilməsi və

seçkilərin monitorinqi; mənəvi və əxlaqi dəyərlərin təbliği; ictimai və sosial sahədə innovativ təşəbbüslərin dəstəklənməsidir. Şuranın elektron məlumat bazasına 253 layihə daxil olmuş, bunlardan 1 ərizə təkrar göndərilmiş, 37 ərizə isə ilkin seleksiyadan keçməmişdir. 215 layihə Şuranın elektron resursları tərəfindən qəbul olunaraq ekspertizaya göndərilmişdir.

Müsabiqə qalibləri haqqında məlumat Şuranın www.cssn.gov.az, www.qhtxeber.az və www.e-qht.az internet saytlarında yerləşdirilmişdir.

2014-cü ilin maliyyə yardımının istiqamətləri, müsabiqə fondu, maliyyələşən layihələrin sayı barədə məlumatlar aşağıdakı cədvəldə verilmişdir:

SN	İstiqamətlər	Büdcə	Layihələrin sayı
1	İnsan, hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi	383 958,0	31,0
2	Sosial məsələlər	391 595,0	54,0
3	Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin xarici ölkələrdə və beynəlxalq təşkilatlarda təbliğ edilməsi	209 695,0	23,0
4	Mədəniyyətə dair təşəbbüslər	143 215,0	11,0
5	Təhsil məsələlərinə dair təşəbbüslər	64 000,0	14,0
6	Ətraf mühitin mühafizəsi	63 500,0	10,0
7	Əhalinin sağlamlığının qorunması	37 500,0	6,0
8	Qadın uşaq və ailə məsələləri	175 500,0	23,0
9	Region QHT-lərinin təşəbbüslərinin dəstəklənməsi	140 500,0	19,0
10	“Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyasında insan kapitalının inkişafı və səmərəli sosial müdafiə sisteminin qurulması sahələrində qarşıya qoyulmuş vəzifələrlə bağlı ictimai müzakirələrin təşkili	110 500,0	12,0
11	Əhali arasında ictimai təhlükəsizliyin və sürücülük mədəniyyətinin artırılmasına dair təşəbbüslər	40 500,0	6,0
12	İnsan alveri ilə bağlı qiymətləndirmənin təşkili və bu sahədə mübarizədə ictimai fəallığın artırılmasına dair təşəbbüslər	28 000,0	4,0
13	Korrupsiya və rüşvətxorluğa qarşı mübarizədə ictimai fəallığın artırılması	36 000,0	4,0
14	Narkomaniya və HIV-lə mübarizədə ictimai fəallığın artırılması	152 500,0	18,0
15	Cəzaçəkmə müəssisələrindən azad olmuş şəxslərin sosial adaptasiyasına dair təşəbbüslər	19 500,0	3,0
16	2014-cü il bələdiyyə seçkiləri ilə bağlı seçicilərin maarifləndirilməsi və seçkilərin monitorinqi	277 000,0	39,0
17	Mənəvi və əxlaqi dəyərlərin təbliği	313 000,0	46,0
18	İctimai və sosial sahədə innovativ təşəbbüslərin dəstəklənməsi	288 000,0	41,0
19	Səfər qrantları	53 829,0	22,0
	CƏMİ	2 928 292,0	386,0

2014-cü il martın 4-də və iyunun 25-də Şuranın Apelyasiya Komissiyasının iclası keçirilmişdir. Şura üzvü Sahib Məmmədovun sədrliyi ilə keçirilən iclasda Şuranın 2014-cü il maliyyə müsabiqəsinin nəticələri ilə razılaşmayan QHT-lərin şikayətlərinə baxılmışdır. Komissiya üzvləri – Şura Katibliyinin icraçı direktoru Fərasət Qurbanov, Şura üzvü Vüqar Qədirov, “Hüquqi düşüncə” İctimai Birliyinin sədri Samir İsayev və Katibliyin baş məsləhətçisi Fərid Rüstəmovun iştirakı ilə komissiyaya müraciət etmiş Sosial İqtisadi Araşdırmalar İctimai Birliyi, Milli Paralimpiya Komitəsi, Şəmsi Əsədullayev Xeyriyyə İctimai Birliyi, Əlillərin Sosial Problemlərinə Yardım İctimai Birliyi, Vətəndaş Təşəbbüsləri Mərkəzi və “Loğman” Qaçqınlara Dəyər İctimai Birliyinin şikayətlərinə baxılmışdır. Qarşılıqlı anlaşma və diskussiya şəraitində keçən müzakirələrdə komissiyaya təqdim olunmuş hər bir layihə yenidən nəzərdən keçirilərək onların hazırlanmasında yol verilmiş nöqsanlar QHT rəhbərlərinin nəzərinə çatdırılmışdır. Komissiya üzvləri hər bir şikayət üzrə ayrılıqda qərar qəbul etmişlər. Milli Paralimpiya Komitəsinin təqdim etdiyi layihənin ideyasının əhəmiyyətini nəzərə alaraq mövcud çatışmazlıqları aradan qaldırmaqla Şuranın növbəti maliyyə yardımı müsabiqəsinə təqdim etməsi tövsiyə edilmişdir. Digər QHT-lərin təqdim etdiyi layihələrin maliyyələşdirilməməsi haqqında Şuranın qərarı qüvvədə saxlanılmışdır.

Xarici ölkələrin QHT-ləri üçün grant müsabiqəsi

2014-cü il martın 13-də Şura 15 xarici ölkənin (ABŞ, Böyük Britaniya, Belçika, Avstriya, Fransa, Almaniya, Polşa, İsveçrə, Niderland, Kanada, Yaponiya, Estoniya, İtaliya, İspaniya, Norveç) QHT-ləri üçün yeni grant müsabiqəsi elan etmişdir. Müsabiqə çərçivəsində xarici ölkə QHT-lərinə aşağıdakı mövzular üzrə layihə təqdim etmək tövsiyə olunmuşdur:

1. Azərbaycanda multikulturalizm ənənələri və dünyəvilik.
2. Azərbaycanda səmərəli idarəetmə və elektron hökumətin tətbiqi təcrübəsi.
3. Azərbaycan və I Avropa Oyunları (Bakı, 2015).
4. Azərbaycanla bağlı tədqiqat işi müsabiqəsinin təşkili.
5. Azərbaycan haqqında informasiya portalının yaradılması.

Müsabiqə çərçivəsində 15 dövlətdən 42 layihə təklifi qəbul edilmiş, onlardan 17-nin maliyyələşməsi barədə qərar qəbul edilib.

Cari fəaliyyət

• “Hüquq və monitoring” komissiyasının yaradılması və fəaliyyəti

Milli Məclisin 17 dekabr 2013-cü ildə «Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında» və “Qeyri-hökumət təşkilatları (ictimai birliklər və fondlar) haqqında” qanunlara etdiyi əlavə və dəyişikliklərin icrasına ictimai nəzarəti təmin etmək məqsədi ilə 10 fevral 2014-cü ildə Şuranın nəzdində “Hüquq və monitoring” komissiyası yaradılmışdır. Komissiyanın tərkibinə “Konstitusiya” Araşdırmalar Fondunun sədri Əliməmməd Nuriyev, Vətəndaşların Əmək Hüquqlarının Müdafiəsi Liqasının sədri Sahib Məmmədov, İqtisadi Tədqiqatlar Mərkəzinin sədri Qubad İbadoğlu, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin layihə tərəfdaşı olan Qeyri-Kommersiya Hüququ üzrə Beynəlxalq Mərkəzin baş məsləhətçisi Məhəmməd Quluzadə, İqtisadi və Siyasi Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Sabit Bağırov, “Hüquq və inkişaf” İctimai Birliyinin sədri Hafiz Həsənov və Katibliyin baş məsləhətçisi,

hüquqşünas Fərid Rüstəmov daxil edilmişdir. Komissiyanın işinin təşkili Əliməmməd Nuriyevə həvalə edilmişdir. QHT-lərin fəaliyyətini tənzimləyən qanunlara edilən dəyişiklik və əlavələrlə bağlı məlumatlandırma tədbirləri keçirməsinə ehtiyac duyulduğunu nəzərə alaraq, Şuranın “Hüquq və monitoring” komissiyasına paytaxtda və regionlarda maarifləndirici sessiyalar keçirməsi və müvafiq metodik vəsait hazırlaması tövsiyə olunmuşdur.

2014-cü il iyunun 25-də komissiyanın genişləndirilmiş tərkibdə toplantısı keçirilib. Toplantıda komissiya üzvləri ilə yanaşı Şura, Ədliyyə Nazirliyi, Mərkəzi Bank, ABŞ, Böyük Britaniya səfirlikləri, Avropa Birliyi, ATƏT-in Bakı layihə əlaqələndiricisi, USAID, “Kounterpart İnternəşnəl” Təşkilatının Azərbaycan nümayəndəliyi, “Vord Vijn”, Açıq Cəmiyyət İnstitutu-Yardım Fondu, Fridrix Nauman Fondu, Konard Adenauer Fondu, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin Yerli Bacarıqların Artırılması Layihəsi, SEDA layihəsinin nümayəndələri, aparıcı yerli QHT-lərin təmsilçiləri iştirak etmişlər. Komissiyanın sədri, Şura üzvü Əliməmməd Nuriyev toplantının keçirilməsində məqsəd QHT qanunvericiliyinə sonuncu dəyişikliklərin, əsasən də qrantların qeydiyyatı ilə bağlı yaranmış narahatlıqların həlli yollarını müzakirə etmək olduğunu bildirmişdir.

Komissiya apardığı müşahidələr, görüşlər və məlumatlar əsasında toplanmış informasiyanı təhlil edərək yaranmış çətinliklərin aradan qaldırılmasına yönəlik təkliflər paketi hazırlayıb. Təkliflər paketi qrant müqavilələrinin qeydiyyat qaydalarının təkmilləşdirilməsini, qrant alınmasına (verilməsinə) dair müqavilələrin (qərarların) qeydiyyata alınması qaydalarının, müqavilələrin notarial təsdiqi, qrant alınmasına (verilməsinə) dair müqavilələrin qeydiyyatı ilə bağlı bildirişlərin verilməsi, inzibati cərimələrin azaldılması, eləcə də “Dövlət rüsumu haqqında” qanununa əlavə və dəyişikliklərlə bağlı bir sıra məsələləri əhatə edir. Təkliflər paketi haqqında geniş məlumat verən Ə. Nuriyev sənəddə qrant müqavilələrinin surətlərinin notarial qaydada təsdiqinin ləğvi, qrant müqaviləsinin surətinin qrant alan təşkilatların özləri tərəfindən təsdiqlənməsi, müqavilə xarici dildə olduqda onun məzmununu barədə zəruri məlumatların tərcümədə əks etdirilməsi ilə bağlı təklifləri xüsusi qeyd edib. Müzakirələr zamanı çıxış edən beynəlxalq təşkilatlar və yerli QHT nümayəndələri təkliflərə münasibət bildirib və bir sıra yeni təkliflər də irəli sürüblər. Qeyd olunub ki, bu təkliflərin nəzərə alınması QHT-lərin bürokratik əngəllərdən, əlavə xərclərdən azad olmasına çox böyük töhfə olardı. Müzakirələrdə, həmçinin “Hüquq və monitoring” komissiyasının tərkibinin Ədliyyə Nazirliyi və Mərkəzi Bankın nümayəndələri və QHT ekspertləri hesabına genişləndirilməsi və bütün narahatedici məsələlərin mərhələlərlə peşəkarcasına müzakirə edilməsinin məqsədəuyğunluğu vurğulanıb. Təkliflərə münasibət bildirən Ədliyyə Nazirliyinin rəsmisi qeyd edib ki, nazirlik komissiya ilə sıx təmasda işləyir, təkliflər paketində çox faydalı təşəbbüslər var və onlar müzakirə oluna bilər. Sonda bildirilib ki, “Hüquq və monitoring” komissiyası QHT-lərin fəaliyyətindəki bütün çətinliklərin birgə müzakirələr və dialoq yolu ilə aradan qaldırılmasında maraqlıdır, bu cür müzakirələr və təhlillər davamlı xarakter daşıyacaq.

2014-cü il avqustun 7-də Şura sədri ölkədə fəaliyyət göstərən bir sıra QHT rəhbərlərinin müraciətini nəzərə alaraq onlarla görüş keçirib. Görüşdə QHT qanunvericiliyinə edilmiş son dəyişikliklərdən sonra qrant müqavilələrinin qeydiyyatı, bu haqda QHT-lərə verilən bildirişlər, təşkilatların bank hesablarına vəsaitlərin köçürülməsi və çıxarılması, eləcə də QHT gündəmi üçün aktualıq kəsb edən digər məsələlərlə bağlı geniş müzakirələr aparılıb. Şura sədri Prezident İlham Əliyevin vətəndaş cəmiyyətinin möhkəmləndirilməsilə bağlı son illər həyata keçirdiyi tədbirlərin böyük ictimai sərəfə verdiyini qeyd edib. O, dövlətin QHT sektoru ilə bağlı siyasətinin tam şəffaf və açıq olduğunu, hər kəsə eyni münasibətin göstərildiyini vurğulayıb. Şuraya daxil olmuş müraciətlər və onların ümumi məzmunu haqqında Şuranın “Hüquq və monitoring” komissiyasının sədri Əliməmməd Nuriyev məlumat verib. Qeyd edilib ki, QHT qanunvericiliyinə edilmiş son dəyişikliklərdən sonra qrant müqavilələrinin qeydiyyatı, bu haqda qrant almış təşkilatlara müvafiq bildirişlərin verilməsi və bank hesablarından istifadə

məsələlərində bəzi QHT-lər müxtəlif çətinliklərlə üzləşməkdədir. Məsələlərin nizamlanması üçün Şura rəhbərliyi, eləcə də "Hüquq və monitoring" komissiyası Ədliyyə Nazirliyi, Mərkəzi Bank və digər qurumlarla birlikdə araşdırmalar aparır, QHT-lərin fəaliyyətinin mövcud qanunvericiliyə uyğun şəkildə nizamlanmasına çalışırlar. Şuranın və komitənin birgə səyi nəticəsində bir sıra anlaşılmazlıqlar və problemlər öz həllini tapmışdır. Çıxış edən QHT sədrləri müzakirə edilən məsələlərlə bağlı öz fikir və təkliflərini bildirmişlər. Şura sədri A.Quliyev irəli sürülən təkliflərin bir daha Şura tərəfindən nəzərdən keçiriləcəyini və ümumiləşdirilərək müvafiq qurumlarla müzakirə ediləcəyini diqqətə çatdırıb. Sonda aşağıdakı məsələlər haqqında ümumi razılıq əldə edilib:

1. Görüşdə qaldırılan məsələlər ətraflı araşdırılsın və onların həlli istiqamətində müvafiq addımlar atılsın. Grant müqavilələrin qeydiyyatı ilə bağlı hazırlanan yeni qaydalarda QHT-lərin rəy və təklifləri nəzərə alınsın.
2. QHT-lərin həyata keçirdiyi layihələrdə Azərbaycan qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş normaların gözlənilməsi və şəffaflığın artırılması, QHT-hökumət əməkdaşlığının və qarşılıqlı etimad mühitinin gücləndirilməsi üçün QHT, hökumət və beynəlxalq təşkilatların təmsilçilərindən ibarət "İctimai monitoring qrupu" yaradılsın.
3. QHT-lərin nizamnamədən kənar fəaliyyətinin və hakimiyyət uğrunda siyasi mübarizədə alətə çevrilməsinin qarşısının alınması, eləcə də QHT-lərin qanunlara əməl etməsi və milli maraqları daim uca tutması məqsədilə "QHT-lərin etik kodeksi" işlənilib hazırlansın.
4. QHT-lərin xarici donorlardan asılılığının azaldılması və onların ictimai əhəmiyyətli problemlərin həllində daha səmərəli və davamlı iştirakını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasına büdcədən ayrılan maliyyə yardımını vəsaitinin həcmnin bir neçə dəfə artırılması üçün hökumət qarşısında məsələ qaldırılsın.

• Şuranın iclasları

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası haqqında Əsasnamənin 4.7 bəndinə uyğun olaraq, Şura mütəmadi şəkildə öz iclaslarını keçirmişdir. İl ərzində Şuranın 19 iclası olmuşdur. Bu icaslarda Şuranın fəaliyyətinin səmərəli təşkili, maliyyə yardımını müsabiqələrinin keçirilməsi, müsabiqə nəticələrinin müzakirəsi, Azərbaycan Respublikasının qeyri-hökumət təşkilatlarına dövlət dəstəyi Konsepsiyasından irəli gələn digər məsələlər müzakirə edilmiş və müvafiq qərarlar qəbul edilmişdir.

• Digər tədbirlər

2014-cü il fevralın 18-də Şura sədri 2014-cü il maliyyə yardımını müsabiqəsi çərçivəsində Qarabağ mövzusu üzrə maliyyələşdirilmiş layihələrin rəhbərləri ilə görüş keçirmişdir. Layihə rəhbərləri və Şura katibliyinin əməkdaşlarının iştirakı ilə keçirilən görüşdə Şura sədri ölkə xaricində icra ediləcək layihələrin əhəmiyyətindən bəhs edib və görüşün də əsas məqsədinin layihələr və təşkilatlar arasında koordinasiya imkanlarını genişləndirmək və bununla effektivliyin artırılmasına yardım etmək olduğunu bildirib. Layihələr çərçivəsində Türkiyə, Almaniya, Belçika, Çexiya, İsveç, Norveç, Ukrayna, Polşa və digər ölkə universitetlərində Qarabağ və Azərbaycan gushələrinin yaradılması, konfransların keçirilməsi, mövzu üzrə yerli dillərdə və ingilis dilində hazırlanmış buklet, broşur və kitabların paylanması, qısametrajlı filmlərin nümayişi və sair tədbirlər nəzərdə tutulur. Layihə rəhbərləri çıxış edərək xarici ölkələrdə Azərbaycanın təbliği, Qarabağ münəqişəsi haqda obyektiv həqiqətlərin yayılması və Xocalı soyqırımının tanıtılması ilə bağlı fikirlərini bölüşüblər.

2014-cü il fevralın 28-də Şuranın “QHT Nəşriyyatı”nda ərəb dilində çapdan buraxılmış Xocalı soyqırımına həsr olunan “Əl-Ədalət Li Xocalı” (Xocalıya Ədalət) kitabının təqdimat mərasimi keçirilib. Tədbirdə Liviya, Səudiyyə Ərəbistanı, Qətər, Mərakeş və Fələstinin Azərbaycandakı səfirliklərinin nümayəndələri, QHT və KİV təmsilçiləri iştirak ediblər. Şuranın dəstəyi ilə işıq üzü görün çoxsaylı nəşrlərin sırasına ilk dəfə olaraq Xocalı soyqırımından bəhs edən ərəb dilində kitab əlavə olunmuşdur.

2014-cü il martın 28-də Şurada 1-4 aprel 2014-cü il tarixlərində Macarıstana səfər edəcək Şura əməkdaşları və QHT-lərdən ibarət nümayəndə heyətinin üzvləri ilə görüş keçirilib. Toplantıda çıxış edən Şura sədri A. Quliyev nəzərdə tutulan səfərin Şuranın xarici QHT-lərin layihələrinə dəstək proqramı çərçivəsində maliyyələşdirdiyi Macarıstanın “Subyektiv dəyərlər” Fondunun təşkilatçılığı ilə həyata keçirildiyini bildirib. Şura sədri səfər çərçivəsində Azərbaycanın və Macarıstanın müasir inkişaf modellərinə həsr olunmuş seminar, eyni zamanda insan haqları, milli azlıqlar, əlilliyi olan şəxslər, qaçqın və məcburi köçkünlər, Şərq Tərəfdaşlığı proqramı, vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu istiqamətlərində ixtisaslaşmış QHT-lərin təcrübə mübadiləsinin keçiriləcəyini qeyd edib. A.Quliyev Şuranın fəaliyyətində hər zaman Azərbaycan həqiqətlərinin dünyada tanınması məsələsinin prioritet təşkil etdiyini və ötən ildən başlayaraq həyata keçirilən xarici QHT-lərin layihələrinin dəstəklənməsi proqramında bu cəhətdən böyük fürsət olduğunu söyləyib. Nümayəndə heyətinə daxil olan QHT-lərin üzərinə böyük məsuliyyət düşdüyünü bildiren Şura sədri keçiriləcək görüşlərlə bağlı QHT sədrələrinin təkliflərini dinləyib və mövzu ətrafında müzakirələr aparılmasının vacibliyini bildirib.

22 aprel 2014-cü ildə Şuranın və BMT-nin Azərbaycandakı Daimi Nümayəndəliyinin birgə təşkilatçılığı ilə “Park Inn” hotelində Beynəlxalq Avrasiya Mətbuat Fonduna BMT-nin İqtisadi və Sosial Şurasının yüksək məşvərətçi statusunun verilməsinə həsr edilmiş təqdimat keçirilib. BAMF-a BMT-nin İqtisadi və Sosial Şurasının yüksək məşvərətçi statusunun verilməsini ölkəmizin vətəndaş cəmiyyətinin həyatında mühüm hadisə adlandıran Şura sədri bu uğurun arxasında böyük əmək, təcrübə və etimad qazanmaq bacarığının durduğunu deyib. Şura sədri keçmiş postsovet məkanında Rusiyadan sonra BAMF-ın simasında yalnız Azərbaycan QHT-sinin bu yüksək statusa layiq görülməsinin ölkəmiz üçün böyük nailiyyət olduğunu vurğulayıb. Tədbirdə BMT-nin Azərbaycandakı rezident əlaqələndiricisi və BMT-nin İnkişaf Proqramının (UNDP) daimi nümayəndəsi Antonius Broek, Milli Məclisin hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli, Prezident Administrasiyası ictimai-siyasi məsələlər şöbəsinin əməkdaşı Vüqar Səlimov çıxış edərək BAMF-a BMT-nin İŞŞ-nin yüksək məşvərətçi statusunun verilməsinin QHT-lərlə BMT-nin əməkdaşlıq imkanlarının artmasına xidmət edəcəyini və BAMF-ın həm yerli, həm də beynəlxalq miqyasda müvəffəqiyyət qazanaraq ölkəmizi layiqincə təmsil etdiyini bildirib.

25 aprel 2014-cü ildə Şuranın rüblük fəaliyyətinin yekunları ilə bağlı Katibliyin toplantısı keçirilib. Görülən işlər haqqında hesabat məruzələri dinlənilib, Şuranın cari ildə maliyyələşdirdiyi layihələrin icra vəziyyəti bütün istiqamətlər üzrə geniş təhlil edilib.

05 may 2014-cü ildə Şuranın sifarişilə hazırlanmış “Şuşaya Azadlıq - 22 dildə” videoçarxının təqdimat mərasimi keçirilib. Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində keçən bu toplantını Şura sədri açaraq Azərbaycan torpaqlarının 20 ildən artıq müddətdə Ermənistanın işğalı altında saxlanması əsas səbəblərindən biri kimi əksər beynəlxalq təşkilatların münafişinin ədalətli həllinə göstərdiyi laqeydliyi nümunə göstərib. Qarabağ münaqişəsinin yalnız dövlətin, vətəndaş cəmiyyətinin deyil, hər bir azərbaycanlının problemi olduğunu bildiren Şura sədri ilk dəfə olaraq 22 müxtəlif dildə “Şuşaya Azadlıq!” şüarının səsləndirildiyi “Şuşaya Azadlıq! - 22 dildə” videoçarxının hazırlandığını qeyd edib. Şura sədri videoçarxın fərqli formatda, yeni yanaşma ilə, sivil dünyanın anlayacağı formada hazırlanmasına diqqəti çəkib. Daha sonra videoçarxa baxış keçirilib. Qısa filmdə Şuşanın işğaldan əvvəlki abad və işğaldan sonrakı dağıdılmış vəziyyəti

canlandırılıb. Videoçarxda 22 müxtəlif ölkənin vətəndaşı ana dillərində “Şuşaya azadlıq!” şüarını səsləndirib. Tədbirdə millət vəkilləri və ictimai sektor nümayəndələri çıxış edərək kampaniyanın genişləndirilməsi ilə bağlı təkliflərini səsləndiriblər. Tədbirdə “Şuşaya Azadlıq!” beynəlxalq kampaniyasının fəaliyyətini koordinasiya etmək üçün İşçi qrupunun yaradılması, Azərbaycan QHT-ləri adından beynəlxalq təşkilatların bu kampaniyaya qoşulmağa çağırılması, videoçarxın xarici ölkələrdə təqdimatının keçirilməsi, Qarabağ festivalının təşkili, milli azlıqların dünya xalqlarına Azərbaycandakı multikulturalizmlə bağlı müraciətinin hazırlanması kimi təkliflər səsləndirilib.

19 iyun 2014-cü ildə Şuranın təşəbbüsü ilə başlanılan “Şuşaya Azadlıq!” Beynəlxalq kampaniyası çərçivəsində növbəti iclas keçirilib. Şura sədri toplantıda çıxış edərək “Şuşaya Azadlıq” beynəlxalq kampaniyası çərçivəsində ötən müddət ərzində mühüm işlərin həyata keçirildiyini bildirərək vətəndaş cəmiyyətinin dövlətimizin erməni işğalına qarşı mübarizə siyasətində hər zaman fəal iştirakçı olduğunu vurğulayıb. Şuşanı ayrıca olaraq qabartmaqla bütövlükdə Qarabağın işğaldan azad olunmasının vacibliyini dünyaya çatdırmaq istədiklərini deyən Şura sədri kampaniyanın əsasən ölkə xaricində aparıldığını qeyd edib. Toplantının əsas məqsədinin qarşıdakı dövr ərzində görülməli işlərin, eyni zamanda yeni ideya və təkliflərin müzakirə edilməsi olduğunu bildirib. “Şuşaya Azadlıq!” beynəlxalq kampaniyası çərçivəsində həyata keçiriləcək işlərin Azərbaycanın haqlı mövqeyini beynəlxalq aləmdə daha da gücləndirəcəyini vurğulayan Şura sədri aparılan işlərin sistemli və ardıcıl xarakter daşıyacağını deyib. “Şuşaya Azadlıq!” beynəlxalq kampaniyasının kordinatoru, Şuranın www.qhtxeber.az saytının baş redaktoru Sənan Nəcəfov 5 may 2014-cü ildə “Şuşaya Azadlıq - 22 dildə” videoçarxın təqdimatından ötən dövr ərzində QHT-lərlə sıx əməkdaşlıq etdiklərini və bunun nəticəsində Beynəlxalq Sülh Gənclər Qrupu (Cənubi Koreya), Vinnitsa Gənclər Təşkilatları İttifaqı (Ukrayna), “Egitim və İstihdam Projeleri Derneği” (Türkiyə), Avropa Diplomatlar Assosiasiyası (Gürcüstan), Gənclərin Əməkdaşlıq Mərkəzi (Moldova), Baltika Demokratik İnnovasiya və İnteqrasiya Təşkilatı (Latviya), “Rezultat” Vətəndaş Aktivliyi İctimai Birliyi (Ukrayna), Təhsil üçün Peşəkar Forum Assosiasiyası (Bolqarıstan) və Rotarakt Klubu (Belarus) təşkilatların bəyanat verərək kampaniyanı dəstəklədiklərini bildirib. S. Nəcəfov keçən müddət ərzində kampaniya çərçivəsində görülməli əsas işin “Şuşaya Azadlıq-22 dildə” videoçarxının 9 may 2014-cü ildə Berlində təqdimatının keçirilməsi olduğunu qeyd edib. Müzakirələrdən sonra “Araşdırma və monitorinq”, “Sosial şəbəkələr və media ilə iş”, “Beynəlxalq əlaqələr” və “Tədbir və proqramlar” işçi qruplarının yaradılması məqsəduyğun sayılıb və kordinatorlar müəyyən olunub.

16 iyul 2014-cü ildə Şuranın təşkilatçılığı ilə Göyçayda, iyulun 18-də İsmayılıda, iyulun 25-də Lənkəran şəhərində QHT-lərin müsbət təcrübəsinin yayılması və QHT qanunvericiliyinə edilən son əlavə və dəyişikliklər mövzusunda toplantı keçirilib. Lənkəran şəhərində Heydər Əliyev Mərkəzində baş tutan tədbirdə rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri, vətəndaş cəmiyyətinin təmsilçiləri və bələdiyyə nümayəndələri iştirak edib. Eyni mövzuda tədbirlər Saatlı, Samux və Bərdə rayonlarında da keçirilib.

16 oktyabr 2014-cü ildə Şuranın təşəbbüsü ilə Milli Məclis, Ədliyyə Nazirliyi və vətəndaş cəmiyyəti institutları nümayəndələrinin QHT və qrant haqqında qanunlara ediləcək əlavə və dəyişikliklərlə bağlı ictimai müzakirə keçirilib. Toplantıda Şura sədri QHT qanunvericiliyinə təklif olunan dəyişikliklərlə əlaqədar maraqlı tərəflər arasında növbəti dialoqun və müzakirənin keçirilməsinin vacib olduğunu bildirib. Şura sədri Milli Məclisin plenar iclasında QHT-lər haqqında qanuna təklif edilən əlavə və dəyişikliklərin əvvəlcə bu formatda müzakirə olunmasının müxtəlif mövqələrin uzlaşdırılmasına xidmət edəcəyinə ümid etdiyini vurğulayıb. Müzakirələrdə QHT rəhbərləri çıxış edərək qanuna təklif olunan əlavə və dəyişikliklərə münasibətlərini bildirib və onları narahat edən məsələlərə toxunublar. QHT nümayəndələri şəffaflıq və hesabatlılıqla bağlı problemlərin aradan qaldırılması ilə əlaqədar dövlətin mövqeyini bölüşdüklerini, lakin QHT sektoruna dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitlərin

ehtiyaclara uyğun olaraq artırılmasının və onların əməkdaşlıq etdikləri donorlarla iş birliyinə xələl gəlməməsinin vacib olduğunu bildırıblər.

17 oktyabr 2014-cü ildə Şura ilə Milli Məclis arasında əməkdaşlıq haqqında memorandum imzalanıb. Mərəsimdə çıxış edən Milli Məclisin “Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu” komitəsinin sədri Əli Hüseynli deyib ki, spiker Oqtay Əsədovun təşəbbüsü ilə imzalanan bu memorandum “İctimai iştirakçılıq haqqında” qanunun ruhuna uyğun olaraq, parlamentin Şura və vətəndaş cəmiyyəti institutları ilə daha sıx münasibət qurmaq istəyinin ən bariz göstəricisidir. Millət vəkili memorandumun Milli Məclislin QHT-lərlə münasibətlərini tənzimləyən sənəd olacağını bildırıb. Şura sədri, millət vəkili Azay Quliyev memorandumun imzalanmasının vətəndaş cəmiyyətinin həyatında yeni mərhələnin başlanğıcı olduğunu bildırırək bununla QHT-lərin qanun yaradıcılığı prosesinə daha yaxından cəlb ediləcəyini və Milli Məclisin vətəndaşlarla əlaqələrini qurulmasında mühüm rol oynayacağını deyib. Azay Quliyev vətəndaş cəmiyyətinin inkişaf etdirilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin söylərinin, sərəncamlarının öz səmərəsini verdiyini və bu gün QHT-lərin dövlətin əsas partnyoru olduğunu qeyd edib. Şura sədri Azərbaycanın vətəndaş cəmiyyətinin inkişafı sahəsində əldə etdiyi uğurların hələ 2011-ci ildə Avropa İttifaqının təşkilatçılığı ilə keçirilən beynəlxalq toplantıda modern nümunə kimi göstərildiyini və bunun dövlətimiz və QHT-lər üçün böyük uğur olduğunu bildırıb. Hazırda bütün ictimai əhəmiyyət kəsb edən məsələlərdə QHT-lərin əsas tərəfdaşı olduğunu bildıran Şura sədri bunu uğurlu dövlət siyasətinin təntənəsi adlandırıb.

20 oktyabr 2014-cü ildə Şura Katibliyinin 2014-cü ilin III rübündəki fəaliyyətinə həsr olunmuş hesabat yığıncağı keçirilib. Toplantıya sədrlik edən Şura sədri iclasın ötən yığıncaqda qaldırılan məsələlərin həlli vəziyyətinin öyrənilməsi və Katiblik əməkdaşlarının hesabatlarının dinlənilməsi üçün keçirildiyini qeyd edib. Şura Katibliyinin icraçı direktoru 2014-cü il ərzində həyata keçirilən işlər barədə ətraflı məlumat verib. Toplantıda çıxış edən Katiblik əməkdaşları layihələrin idarə olunması və hesabatların mövcud durumu ilə bağlı vəziyyəti şərh ediblər. Şura sədri həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində QHT-lərin institusional inkişafı istiqamətində xeyli irəliləyişə nail olduğunu və milli maraqlarımızın müdafiəsi istiqamətində fəaliyyətin bundan sonra da davam etdiriləcəyini vurğulayaraq Katiblik əməkdaşlarına müvafiq tapşırıq və tövsiyələrini verib.

13 noyabr 2014-cü ildə Şura Gəncədə ABŞ və Azərbaycan hökumətinin birgə maliyyələşdirdiyi Sosial-İqtisadi İnkişaf Fəaliyyəti (SEDA) layihəsi və USAID-lə birgə əməkdaşlıq çərçivəsində "Vətəndaş iştirakçılığı: qanunvericilik və onun tətbiqi məsələləri" mövzusunda Milli Konfrans keçirib. Toplantıda Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Elmar Vəliyev, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Şurasının sədri, millət vəkili Azay Quliyev, bölgənin 9 rayonunu - Şəmkir, Tovuz, Qazax, Gədəbəy, Ağstafa, Samux, Göygöl, Daşkəsən, Goranboyu təmsil edən icra hakimiyyəti rəsmiləri, bələdiyyə nümayəndələri, yerli QHT rəhbərləri, ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin baş ofisinin Qafqaz üzrə məsul işçisi xanım Hezer Vord, ICNL-in vitse-prezidenti xanım Nataliya Burjali, KİV və beynəlxalq təşkilatların təmsilçiləri iştirak edib. Konfrans iştirakçılarını salamlayan Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Elmar Vəliyev ölkə prezidenti İlham Əliyevin qeyri-hökumət təşkilatlarının fəaliyyətinə və inkişafına daim diqqət, qayğı göstərdiyini bildırıb. Elmar Vəliyev vətəndaş cəmiyyəti institutlarının dövlətlərin iqtisadi və sosial həyatında mühüm rol oynadığını və çoxsaylı ictimai, sosial, iqtisadi problemlərin həllində vacib tərəfdaş kimi çıxış etdiyini qeyd edib. İcra başçısı konfransın keçirilməsini regionda fəaliyyət göstərən qeyri-hökumət təşkilatlarına yüksək qayğı olaraq dəyərləndirib və onun işinə uğurlar arzulayıb. Şuranın sədri Azay Quliyev “İctimai iştirakçılıq haqqında” qanunun qəbulunu və Prezident İlham Əliyev tərəfindən icraya yönəldilməsinin ölkə vətəndaşlarının dövlət idarəçiliyində və qərar qəbulunda fəal iştirakının təmin edilməsi baxımından çox mühüm bir hadisə olduğunu

qeyd edib. O, Azərbaycan hökumətinin bu addımını indiyə qədər ölkədə keçirilən hüquqi islahatların, vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu və demokratikləşmə prosesinin davamı və dövlət-vətəndaş münasibətlərinin inkişafında növbəti, keyfiyyətə yeni mərhələnin başlanğıcı kimi qiymətləndirib. USAID baş ofisinin Cənubi Qafqaz Ölkələri üzrə məsul şəxsi xanım Hezer Vord çıxışında bildirib ki, “ABŞ hökuməti Azərbaycan vətəndaşlarının, QHT-lər və özəl sektor nümayəndələrinin ölkənin sosial və iqtisadi inkişafının təkmilləşdirməsi naminə öz fikirlərini töhfə etməsi üçün geniş və davamlı imkanlar yaratmaq sahəsində səylərinin dəstəklənməsindən qürur hissi duyur”. SEDA layihəsinin rəhbəri Timoty Madiqan və ICNL vitse-prezidenti xanım Nataliya Burjali çıxışlarında ictimai iştirakçılıqla bağlı beynəlxalq təcrübə haqqında fikirlərini bölüşərək Azərbaycanda vətəndaş iştirakçılığı istiqamətində atılan addımları və dövlətin bu sahədə davamlı olaraq gördüyü işləri yüksək qiymətləndirdiklərini bildiriblər. “İctimai iştirakçılıq haqqında” qanununun tətbiqi məsələlərinə xüsusi diqqət yetirildiyi konfrans dövlət orqanları rəsmilərinə və vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinə idarəetmədə vətəndaş iştirakçılığını təkmilləşdirmək üçün uğurlu təşəbbüsləri müzakirə etmək imkanı yaradıb. Konfransın plenar hissəsindən sonra keçirilən panellərdə ekspertlər, Şura üzvləri, “Konstitusiya” Araşdırmalar Fondunun sədri Əliməmməd Nuriyev və Vətəndaşların Əmək Hüquqlarını Müdafiə Liqası İcraiyyə Komitəsinin sədri Sahib Məmmədov, Yeni Azərbaycan Partiyası Gəncə şəhər təşkilatının sədri Naqif Həməzəyev ictimai iştirakçılığı təmin edən hüquqi mexanizmlər üzrə seçilmiş müsbət yerli və beynəlxalq təcrübənin təqdimatını və müzakirəsini keçiriblər.

17 dekabr 2014-cü ildə Şuranın Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi ilə birgə təşkil etdiyi "Dövlət-din münasibətləri və vətəndaş cəmiyyəti" mövzusunda konfrans keçirilib. Konfransı açan DQİDK-nin sədri Mübariz Qurbanlı dövlət-din münasibətlərinin hazırda çox aktual olduğunu və Azərbaycanda bu sahənin sabit və sistemli şəkildə inkişaf etdiyini deyib. Ölkəmizdə müxtəlif dini konvensiyaların azad şəkildə fəaliyyət göstərdiyini bildiren komitə sədri “din əbasına bürünən qara niyyətli müxtəlif dairələrin siyasi məqsədlərinin” həyata keçməsinə imkan verilməməsi üçün dövlətin dini icmalar və vətəndaş cəmiyyəti institutları ilə yaxından əməkdaşlıqda maraqlı olduğunu bildirib. Konfransda çıxış edən Şura sədri keçirilən toplantının dövlət-din və cəmiyyət münasibətlərinin tənzimlənməsində mühüm əhəmiyyət daşıdığını qeyd edib. O, ölkəmizdə dinin dövlətdən ayrı olmasına baxmayaraq, cəmiyyət həyatının dindən kənar olmadığını deyib. Dünyada müxtəlif etnik və dini münasibətlərin davam etdiyi hazırkı dövrdə Azərbaycanda möhkəm ictimai-siyasi sabitliyin və dini tolerantlığın mövcud olduğunu, bu şəraitin qorunmasında və inkişafında vətəndaş cəmiyyəti institutlarının böyük potensiala malik olduğunu və konfransın bu imkandan səmərəli istifadə etmək məqsədi ilə keçirildiyini bildirib. Toplantıda çıxış edən Milli Məclisin sədr müavini Bahar Muradova Şuranın və DQİDK-nin cəmiyyət üçün çox mühüm əhəmiyyət kəsb edən sahələrdə dövlət siyasətini uğurla həyata keçirdiklərini və belə qurumların fəaliyyətinin əlaqələndirilməsinin vacibliyini qeyd edib. Həm dini icmalarda, həm də qeyri-hökumət təşkilatlarında dini maarifçilik işini günün tələbləri səviyyəsində təşkil edə biləcək kadr potensialının olduğunu deyən Bahar Muradova mövcud problemlərin həllinin çoxtərəfli əməkdaşlıqdan keçdiyini bildirib. Konfransda məruzə ilə çıxış edən Qafqaz Müsəlmanları Ruhani İdarəsinin aparatının rəhbəri Simnar Həsənov, DQİDK-nin şöbə müdiri Nicat Məmmədli Azərbaycanda dövlət-din münasibətlərinin müvafiq qanunvericiliyə və qarşılıqlı hörmətə əsaslandığını, dünyada mövcud olan etnik-dini konfliktlərin ölkəmizə də ayaq açmasında maraqlı olan qüvvələrin niyyətlərinin qarşısının cəmiyyətimizin bütün təbəqələrinin birgə səyləri nəticəsində alındığını bildiriblər. QHT rəhbərləri və dini icma rəhbərləri konfransda çıxış edərək iki dövlət qurumu tərəfindən vətəndaş cəmiyyəti institutları ilə dini icmaların fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi istiqamətində atılan addımı dəstəklədiklərini və bunun real nəticələrinin olacağını deyiblər. Toplantının sonunda Şura sədri Azay Quliyev və DQİDK-nin sədri Mübariz Qurbanlı iki qurum arasında əməkdaşlıq memorandumunu imzalayıblar.

22 dekabr 2014-cü ildə Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi (ƏƏSMN) Nazirliyində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası ilə birgə «Azərbaycan Respublikasının demoqrafiya və əhali sakinliyinin inkişafı sahəsində Dövlət Proqramı»nın (2014-2025-ci illər) layihəsi müzakirə olunub. Tədbirdə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi naziri Səlim Müslümov ümummilli lider Heydər Əliyevin müdrik siyasi kursu sayəsində böyük inkişaf yoluna çıxan, 2003-cü ildən Prezident İlham Əliyevin uğurlu sosial-iqtisadi inkişaf strategiyası nəticəsində sürətli tərəqqi dövrünü yaşayan Azərbaycanda demoqrafik proseslərin də müsbət məcrada davam etdiyini vurğulayıb. Nazir cari ilin sentyabrında ƏƏSMN ilə Şura arasında imzalanan Birgə Əməkdaşlıq haqqında anlaşma memorandumunun digər sahələrdə olduğu kimi, yeni qanunvericilik layihələrinin təkmilləşdirilməsində də vətəndaş cəmiyyətləri ilə əməkdaşlığa şərait yaratdığını qeyd edib. Şura sədri Azay Quliyev ƏƏSMN-nin öz fəaliyyətinin bütün sahələrində vətəndaş cəmiyyətləri ilə fəal əməkdaşlıq etməsini yüksək dəyərləndirib. Şura sədri memorandumun ölkəmizdə dövlət orqanları ilə QHT-lər arasında ilk əməkdaşlıq sənədi olduğunu və bu sənəddən irəli gələn məsələlərin həlli ilə bağlı ƏƏSMN tərəfindən lazımı işlərin aparıldığını vurğulayıb. Şura sədri ölkəmizdə yaxın on ildə demoqrafiya sahəsində məqsədyönlü siyasətin həyata keçirilməsi üçün mühüm istiqamətləri müəyyən edən yeni Dövlət Proqramının təkmil layihəsinin hazırlanması üçün öz töhfələrini verəcəklərini qeyd edib. Daha sonra «Azərbaycan Respublikasının demoqrafiya və əhali sakinliyinin inkişafı sahəsində Dövlət Proqramı» layihəsi təqdim olunub, layihə ilə bağlı rəy və təkliflər səsəndirilib.

Beynəlxalq əlaqələr

• Görüşlər

Ötən illərdə olduğu kimi 2014-cü ildə də Şura beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığa böyük önəm vermiş və bu məqsədlə Şura sədri cənab Azay Quliyevin bir sıra beynəlxalq təşkilatların rəhbərləri ilə görüşləri keçirilmişdir.

7 yanvar 2014-cü ildə Şurada Gənclər üçün Təhsil Mərkəzi və Azərbaycan Tələbələr Birliyinin “Gənclər Fəaliyyətdə” proqramı çərçivəsində Bakıda təşkil etdiyi “Gənclərin işsizlik problemi” mövzusunda həsr edilən konfransın nümayəndələri ilə görüş keçirilib. Görüşdə İspaniya, Fransa, Bolqarıstan, Ukrayna, Portuqaliya, Gürcüstan, Moldova, Yunanıstan, Belarus, İtaliya, Rumıniya və Gürcüstanı təmsil edən qonaqlar iştirak edib. Qonaqlara ölkəmizin vətəndaş cəmiyyətinin keçdiyi inkişaf yolu və mövcud vəziyyəti haqqında məlumat verilib.

16 yanvar 2014-cü ildə İsrailin ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Rəfael Harpaz Şurada qəbul edilib. Cənab Harpaz ötən ilin dekabrında Şuranın dəstəyi ilə Brüsseldə Avropa Parlamentində keçirilmiş “Azərbaycanda yəhudi həyatı və tolerantlıq mədəniyyəti”nə həsr olunan konfrans haqqında fikirlərini bölüşərək Şura rəhbərliyinə təşəkkürünü bildirib. Səfir Şuranın xarici QHT-lərin layihələrinin maliyələşdirilməsi ilə bağlı strategiyasının Azərbaycanın beynəlxalq imicinin müsbət inkişafı baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini və təqdirəlayiq olduğunu qeyd edib. O, Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyi siyasətinin, tolerantlıq mühitinin və beynəlxalq sülhyaratma missiyalarında iştirakının dünyada tanınmasının vacibliyini bildirərək bu işdə yalnız dövlətin deyil, eyni zamanda vətəndaş cəmiyyətinin də yüksək fəallıq göstərməli olduğunu vurğulayıb.

27 yanvar 2014-cü ildə Şura sədri Milli Azlıqların Problemləri üzrə Avropa Mərkəzinin rəhbərləri ilə görüşüb. Təşkilatın rəhbərlərindən olan Zora Papova təmsil etdiyi QHT haqqında məlumat verərək konfliktlərin aradan qaldırılması, postkonflikt dövründə təlimlərin keçirilməsi və müxtəlif tədqiqatların aparılması üzrə ixtisaslaşdıqlarını bildirib. O, Almaniya və

Danimarkada federal və yerli hökumətlərlə sıx əlaqələrinin olduğunu, həmçinin ATƏT, AŞPA və Aİ-nin dəstəyi ilə bir çox layihələr icra etdiklərini qeyd edib. Görüşdə Azərbaycanın Avropaya inteqrasiyasının sürətləndirilməsi, konfliktlərin həlli, ölkəmizin vətəndaş cəmiyyəti modelinin və Şuranın təcrübəsinin yayılması məsələləri geniş müzakirə edilib.

28 yanvar 2014-cü ildə Şura sədri Macarıstanın İnnovativ Kommunikasiya Fondunun rəhbərliyində təmsil olunan Adam Horvat, Balazs Szabo və Əhməd Barışçı ilə görüşüb. Şuranın dəstəyi ilə fondun Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında çəkməyə başladığı film haqqında məlumat verən nümayəndə heyətinin üzvləri səfərin mövzu ilə tanışlıq xarakteri daşdığını bildirərək ssenarinin konkret faktlar əsasında yazıldığını və bu baxımdan ölkəmizdə keçirəcəkləri görüşlərin mühüm əhəmiyyət daşdığını vurğuladılar. Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin yaranma səbəbləri və törətdiyi faciələr barədə qonaqlara məlumat verən Şura sədri filmin real faktlara istinad edərək Xocalı soyqırımı haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə daha geniş miqyasda və dolğun şəkildə çatdırılmasına yardım edəcəyinə ümidvar olduğunu bildirib.

19 fevral 2014-cü ildə Şura sədri Beynəlxalq Qara dəniz və Xəzər dənizi Fondunun sədri, Türkiyə parlamentinin üzvü İsmayıl Safi ilə görüşüb. Rəhbərlik etdiyi təşkilata Qara və Xəzər dənizləri hövzəsinə aid olan ölkələrlə yanaşı bir sıra Avropa dövlətlərinin də üzv olduğunu bildiren millət vəkili İsmayıl Safi fəaliyyətlərində Avropa İttifaqı ilə münasibətlərə xüsusi önəm verdiklərini qeyd edib. İndiyədək mədəniyyət, sosial və iqtisadi sahədə 300-dək layihə icra etdiklərini qeyd edən İsmayıl Safi 2014-cü ilin martın 9-da fondun yaradılmasının 5 illiyi münasibəti ilə İstanbulda beynəlxalq tədbir keçirəcəklərini bildirib. Görüşdə fond sədri rəhbərlik etdiyi təşkilatın fəaliyyətinin genişləndirilməsi istiqamətində Azərbaycanın rolunun artırılması, Aİ ilə ölkələrimizin əlaqələrinin inkişaf etdirilməsi haqqında fikirlərini bölüşüb. Şura ilə Fond arasında ikitərəfli münasibətlərin inkişafı haqqında danışan Şura sədri Azərbaycanın Avropaya inteqrasiyası prosesi çərçivəsində iki qurum arasında uğurlu əməkdaşlıq imkanlarının olduğunu qeyd edib.

19 fevral 2014-cü ildə Şura sədri Polşanın Təhsil və İnkişaf üzrə Avropa Fondunun sədri Tomas Przychodzienlə görüşdü. Görüşdə Şuranın dəstəyi ilə həyata keçirdikləri layihənin Azərbaycanın zəngin mədəniyyəti və müasir inkişafı haqqında məlumatların Polşa vətəndaşlarına çatdırılması baxımından fürsət olduğunu deyən Tomas Przychodzien bunun mədəniyyətlərarası dialoqun gücləndirilməsinə böyük təkan verəcəyini vurğulayıb. Tomas Przychodzien fond nümayəndələrinin layihə çərçivəsində Azərbaycanın müxtəlif ərazilərində yerləşən muzeylərdə, mədəniyyət mərkəzlərində, tarixi-mədəni abidələrdə, qaçqın və məcburi köçkün qəsəbələrində, turizm bölgələrində çəkilişlər aparılacağını və toplanan şəkillərdən ibarət sərginin təşkil ediləcəyini deyib. Şura sədri rəhbərlik etdiyi qurumun fəaliyyətində Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təminatı məsələsinin daim prioritet daşdığını bildirərək bu istiqamətdə xarici QHT-lərlə əməkdaşlığa mühüm əhəmiyyət verildiyini bildirib. Şura ilə Fond arasında ikitərəfli münasibətlərin inkişafı haqqında danışan A.Quliyev sərgi materialları içərisində qaçqın və məcburi köçkünlərin həyatının hərtərəfli işıqlandırılmasının vacibliyini qeyd edib.

3 mart 2014-cü ildə Şura sədri mərkəzi qərargahı Brüsseldə yerləşən Beynəlxalq Sərhədsiz İnsan Haqları Təşkilatının (BSİHT) direktoru Villi Fettr ilə görüşüb. Görüşdə insan hüquqları sahəsində böyük təcrübəyə malik olan BSİHT-in direktoru Şuranın maliyyə dəstəyi ilə həyata keçirdikləri "Azərbaycanda birgə yaşayış: etnik fərqliliyin idarə edilməsi və tolerantlıq mədəniyyəti" layihəsinin icra vəziyyəti haqqında məlumat verib. Villi Fettr martın 6-dək Azərbaycanın rus, polyak, avar, tatar, ləzgi, talış, erməni, ukrayn, bolqar, kürd, yunan, kazak və ahıska türkləri icmalarının nümayəndələri ilə görüş keçirəcəklərini bildirib. Qonaq səfərin nəticəsi olaraq hazırlayacaqları hesabatın sentyabrda Avropa Parlamentinin yeni seçilmiş üzvlərinə, oktyabrda isə Varşavada ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Haqları Bürosuna

(DTİHB) təqdim olunacağını qeyd edib. Azərbaycanın etnik, milli, dini mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, bütün vətəndaşlarının hüquq və azadlıqlarının təminatı məsələsini daim diqqətdə saxladığını bildiren Şura sədri ölkəmizdə yüzillərdən bəri mövcud olan multikulturalizm mühiti haqqında danışib və demokratikləşmə istiqamətində həyata keçirilən işlərlə bağlı qonaqlara məlumat verib.

17 mart 2014-cü ildə Şurada İsveçrənin OİKOS təşkilatının ölkəmizdə səfərdə olan nümayəndə heyəti ilə görüş keçirilib. Görüşdə iştirak edən təşkilatın Direktorlar Şurasının üzvü Levan Pangani, ictimaiyyətlə əlaqələr departamentinin sədri İrina Doqraşvili və Tibilisi nümayəndəliyinin rəhbəri Ani Lomouri təmsil etdikləri təşkilatın 1987-ci ildə İsveçrədə yaradıldığını və hazırda dünyanın 21 ölkəsində 40-a qədər təmsilçiliyinin fəaliyyət göstərdiyini bildiriblər. Şuranın fəaliyyətinin örnək bir nümunə hesab etdiklərini vurğulayan OİKOS təmsilçiləri qarşılıqlı faydalı münasibətlərin qurulmasında, o cümlədən xarici QHT-lər üçün grant müsabiqəsində iştirakda maraqlı olduqlarını vurğulayıblar. Şura Katibliyinin icraçı direktoru Şuranın fəaliyyəti haqqında danışaraq, xarici QHT-lər üçün elan edilən grant müsabiqəsinin mövzuları, şərtləri və qaydaları haqqında məlumat verib.

14 aprel 2014-cü ildə Şura sədri Böyük Britaniyanın ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri İrfan Siddiqlə görüşüb. Görüşdə Böyük Britaniyanın ölkəmizdəki səfiri Şuranın fəaliyyəti, onun qanunvericilik təşəbbüsü və xarici QHT-lər üçün grant proqramı haqqında ətraflı məlumat almaq istədiyini ifadə edib. Şura sədri Şuranın yaranması və fəaliyyəti haqqında səfirə ətraflı məlumat vermişdir. Şuranın ötən ildən etibarən xarici QHT-lər üçün həyata keçirdiyi grant proqramı haqqında da səfirə məlumat verən Şura sədri əməkdaşlıq etdikləri Böyük Britaniyanın vətəndaş cəmiyyəti qurumları haqqında da danışib.

15 aprel 2014-cü ildə Şura sədri ölkəmizdə səfərdə olan Geosiyasi Araşdırmalar Mərkəzinin nümayəndə heyəti ilə görüşüb. Təşkilatın sədri Qreta Monika Şuranın xarici QHT-lər üçün grant proqramı çərçivəsində icra etdikləri “Xocalı haqqında məlumat və Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi barədə Litva ictimaiyyətinin rəyi” layihəsi çərçivəsində görülən işlərlə bağlı məlumat verib. Nümayəndə heyətinə jurnalistika, politologiya, tarix və s. sahələri əhatə edən elmi tədqiqatçılar daxildir. Mərkəzin rəhbəri Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında Litva ictimaiyyətini obyektiv məlumatlandırmaq üçün ingilis və litva dillərində 6 elmi məqalənin hazırlanacağını və tanınmış jurnallarda dərc ediləcəyini bildirib. Sonra bu elmi məqalələr toplanaraq kitab halında çap edilərək Litvanın universitetlərinə, kitabxanalarına və siyasətçilərə paylanacaq. Kitabın ingilis dili variantı isə Avropalı siyasətçilərə, Avropa Parlamentinin üzvlərinə və kitabxanalara göndəriləcək. Qreta Monika bu kitabdən gələcəkdə Litvanın gənc nəslinin nümayəndələrinin Qarabağ münaqişəsi haqqında elmi vəsait kimi istifadə edə biləcəklərini qeyd edib. Görüşdə iştirak edən Milli Məclisin deputatı, Qarabağın Azərbaycanlı İcması İctimai Birliyi idarə heyətinin üzvü Rövşən Rzayev Qarabağ münaqişəsinin tarixinə geniş ekskursiya edərək Azərbaycan torpaqlarının işğalında və çoxsaylı insan qətlərində hazırkı Ermənistan rəhbərliyinin də iştirakını konkret faktlarla qonaqların diqqətinə çatdırıb.

16 aprel 2014-cü il Şurada xarici QHT-lər üçün grant proqramı çərçivəsində maliyyələşdirdiyi Belçikanın “Qafqazın Qovuşma Nöqtəsi” təşkilatının nümayəndələri ilə görüş keçirilib. Təşkilatın sədri Mişel İvor layihə çərçivəsində görüləcək işlər barədə məlumat verərək, fransız və ingilis dillərində hazırlanacaq filmin əsas məqsədinin işğal altında olan Ağdam haqqında Avropa ictimaiyyətini məlumatlandırmaq və mövcud reallıqları diqqətə çatdırmaq olduğunu deyib.

16 aprel 2014-cü ildə ölkəmizdə səfərdə olan Çexiya Respublikası Parlamentinin Senatının Avropa İttifaqı məsələləri komitəsinin nümayəndə heyəti ilə Şurada görüş keçirilib.

Şura sədri rəhbərlik etdiyi qurumun yaranması və fəaliyyəti haqqında Çexiya parlamentarilərinə ətraflı məlumat verib. Çexiya QHT-ləri ilə də əməkdaşlıq edildiyini deyən Şura sədri xarici QHT-lər üçün qrant proqramı çərçivəsində onlardan ikisinin layihəsinin dəstəkləndiyini bildirib. Çexiya Parlamentinin Senatının Avropa İttifaqı məsələləri komitəsinin sədri, Çexiya-Azərbaycan parlamentlərarası dostluq qrupunun üzvü Miroslav Kreyça ölkəmizdə ilk dəfə olduqlarını və gördüklərindən məmnunluqlarını bildirib. Miroslav Kreyça nümayəndə heyətinə daxil olan şəxslərin QHT sektorunda böyük təcrübəyə malik olduğunu bildirib. Azərbaycanın bu sahədə əldə etdiyi nailiyyətlərlə tanış olmağa, ölkəmizin təcrübəsini öyrənməyə böyük maraq göstərdiklərini vurğulayıb.

23 aprel 2014-cü ildə Belçika senatının fəxri spikeri, Qadın Hüquqlarının Qorunmasına dair Beynəlxalq Liqa təşkilatının Azərbaycanda qadın hüquqlarının vəziyyətindən bəhs edən layihəsinin kordinatoru Anna-Mariya Lizinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə Şurada görüş keçirilib. Şura sədri Azərbaycanda qadınların cəmiyyətdəki çoxşaxəli rolu haqqında danışaraq onların hüquqlarının müdafiəsi və dövlət idarəçiliyinə cəlb edilməsi baxımından bütün müsəlman dünyasına örnək bir ölkə olduğumuzu qeyd edib. Anna-Mariya Lizin Şuranın xarici QHT-lər üçün qrant proqramı çərçivəsində icra etdikləri layihənin Azərbaycanda qadın hüquqlarının müdafiəsi işi, onların qərarların qəbulunda oynadığı rolunun vəziyyətinə dair araşdırmalar apardıklarını və ölkəmizi sivil, demokratik ölkə kimi müsəlman dövlətlərinə nümunə hesab etdiklərini bildirib. Layihənin kordinatoru qadınların qərarların qəbulunda və bütövlükdə cəmiyyət həyatında oynadığı rolu, Azərbaycanın müsbət təcrübəsini yaxından öyrənmək, yerli şəraitlə tanış olmaq üçün Bakı, Şirvan və Qəbələdə qadın hüquqlarını müdafiəsi üzrə ixtisaslaşmış QHT-lərlə, icra və bələdiyyə strukturlarında təmsil olunan qadınlarla görüşlər keçirəcəklərini deyib.

29 aprel 2014-cü ildə Böyük Britaniyanın Hüquq İcmasının prezidenti Nokolas Flak, Böyük Britaniya Kraliçasının vəkili Adrian Huqhes, Türkiyə-Britaniya Ticarət Palatasının sədri Emma Edhem və “Vizers” hüquq firmasının Beynəlxalq Arbitraj və Məhkəmə Çəkişmələri departamentinin rəhbəri Kris Coffindən ibarət nümayəndə heyəti ilə Şurada görüş keçirilib. Şura sədri rəhbərlik etdiyi qurumun yaranması və fəaliyyət istiqamətləri, habelə xarici QHT-lər üçün yeni qrant müsabiqəsi haqqında qonaqlara ətraflı məlumat verib. Şura sədri Ermənistan tərəfindən Azərbaycan torpaqlarının işğal edilməsi, qaçqın və məcburi köçkünlərin hüquqlarının pozulması, həmçinin Qarabağdakı mədəniyyət abidələri və təbii irsin dağıdılması ilə əlaqədar Britaniya QHT-lərinin hüquqi rəy verməsini xahiş edib. Britaniya hüquqşünasları fəaliyyət sahələri ilə bağlı təcrübələrini Azərbaycanla bölüşməklə yanaşı, eyni zamanda Azərbaycanın da bu sahədəki uğurlarını öyrənməyə hazır olduqlarını deyiblər. Qonaqlar müzakirə edilən sahələrdə Şura ilə əməkdaşlıqda maraqlı olduqlarını vurğulayıblar.

30 aprel 2014-cü ildə Türkiyənin ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri İsmail Alper Coşkun ilə Şurada görüş keçirilib. Səfir iki ölkə rəhbərlərinin siyasi iradəsi və söyləri nəticəsində Azərbaycanla Türkiyə arasında olan münasibətlərin bütün sahələr üzrə inkişaf etdirilərək strateji əməkdaşlıq səviyyəsinə yüksəldiyini və bunun dünyaya müttəfiqlik örnəyi olduğunu vurğulayıb. Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlər sistemində daim artan gücü ilə Türkiyənin ən böyük arxası, dəstəyi olduğunu deyən səfir İsmail Alper Coşkun ictimai sektorun və Şuranın fəaliyyəti ilə də yaxından maraqlandıklarını qeyd edib. Hər iki ölkənin ortaq maraqlarının və problemlərinin mövcudluğuna diqqəti çəkən Şura sədri vətəndaş cəmiyyəti sahəsində münasibətlərin daha da inkişafı üçün böyük potensialın olduğunu və bunun konkret sənədlərə əsaslanmasının vacibliyini vurğulayıb. Şuranın xarici QHT-lər üçün qrant proqramı çərçivəsində ötən il 4 Türkiyə təşkilatının layihəsinin maliyyələşdirildiyini bildirən Şura sədri bunların hər biri ilə bağlı səfirə ətraflı məlumat verib. Şura sədri Azərbaycan və Türkiyə arasında QHT sahəsində anlaşma memorandumunun imzalanması, iki ölkənin vətəndaş cəmiyyətlərinin I forumunun keçirilməsi və ortaq layihələrin dəstəklənməsi ilə bağlı təkliflərini səsləndirib.

22 may 2014-cü ildə Avropa İttifaqının (Aİ) ölkəmizdəki nümayəndəliyinin rəhbəri, səfir Malena Mard ilə Şurada görüş keçirilib. Şura sədri rəhbərlik etdiyi qurumun yaranması və fəaliyyət istiqamətləri haqqında səfirə ətraflı məlumat verib. Şura sədri Milli Məclisdə üzvü olduğu Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsində Aİ ilə Azərbaycan Respublikası arasında imzalanmış “Readmissiya” sazişinin ratifikasiyası məsələsinin MM-in iclasının gündəliyinə salınması haqqında qərar qəbul olunduğunu qeyd edib. Səfir Malena Mard Azərbaycanda çalışdığından məmnunluğunu bildirərək “Readmissiya” sazişinin imzalanmasının Avropa İttifaqı və Azərbaycan arasında əlaqələrin dərinləşdirilməsi istiqamətində mühüm addım olduğunu bildirib. Aİ-nin Azərbaycandakı nümayəndəliyi üçün hazırda ölkəmizdə təhsilin inkişafı, qanunun aliliyinin təminatı və regionların inkişafının prioritet sahə olduğunu qeyd edən səfir hər üç istiqamət üzrə vətəndaş cəmiyyəti strukturları ilə əməkdaşlığı vacib hesab etdiklərini qeyd edib. Səfir Malena Mard eyni zamanda Aİ-nin ölkəmizdə vətəndaş təşəbbüskarlığının dəstəklənməsi və QHT-lərin yaradılması və inkişafının stimullaşdırılmasına da önəm verdiklərini vurğulayıb. Şura sədri Bakıda və regionlarda QHT-lər üçün Resurs və Təlim Mərkəzlərinin yaradılması, Şuranın təhlil və inkişaf bölməsinin işinin təşkili, ölkə QHT-ləri üçün beynəlxalq standartların hazırlanması, qarşılıqlı maraq doğuran sahələrdə birgə qrant müsabiqələrinin həyata keçirilməsində əməkdaşlıq edə biləcəklərini deyib. Aİ-nin ölkəmizdəki nümayəndəliyinin rəhbəri qeyd olunan istiqamətlər üzrə Şura ilə əməkdaşlıqda maraqlı olduqlarını bildirib.

30 iyun 2014-cü ildə ABŞ İnkişaf Agentliyinin (USAID) nümayəndələri Lari Qarberin və Maykl Henning ilə Şurada görüş keçirilib. Şura sədri qonaqlara Şuranın fəaliyyəti barədə ətraflı məlumat verərək ölkəmizdə QHT sektorunun inkişafı istiqamətində ardıcıl həyata keçirilən dövlət siyasəti haqqında danışdı. Vətəndaş cəmiyyətinin inkişafı istiqamətində qarşılıqlı maraq doğuran sahələrdə birgə proqramların həyata keçirilməsinin mümkünlüyünü qeyd edən Şura sədri ABŞ İnkişaf Agentliyi ilə yaxından əməkdaşlıq etdiklərini və 2 il öncə anlaşma memorandumunu imzaladıqlarını bildirib. Qonaqlar Şura ilə əməkdaşlıq münasibətlərinin inkişaf etdirilməsi üçün görüşlərin davam etdirilməsinin vacibliyini qeyd edərək birgə müsabiqələrin keçirilməsinin mümkünlüyünü söyləyiblər. Görüşdə vətəndaş cəmiyyətinin inkişaf etdirilməsi üçün yeni əməkdaşlıq imkanlarının müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı müzakirələr aparılıb.

7 iyul 2014-cü ildə Gürcüstan Demokratik Təşəbbüslər və Əhali və İnkişaf Birliyinin nümayəndələri Nodar Xerxulidze və Arçil Maçavariani ilə Şurada görüş keçirilib. Görüşdə Şura sədri Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə dair dünya ictimaiyyətinə ədalətli, obyektiv məlumatların çatdırılmasının Şuranın əsas fəaliyyət istiqamətlərindən biri olduğunu vurğulayıb. Şuranın dəstəyi ilə həyata keçirdikləri layihə haqqında məlumat verən QHT nümayəndələri əsas məqsədin Azərbaycan, Gürcüstan və Moldovanın işğal altında olan torpaqlarına qanunsuz səfərlərin qarşısının alınması üçün müvafiq təklif və mexanizmlərin hazırlanması olduğunu bildirdilər.

7 iyul 2014-cü ildə Avropa Xalq Partiyasının baş katibi Antonio Lopez İsturizin başçılıq etdiyi Mərkəzçi Demokratlar İnternasionalın faktaraşdırma missiyasının üzvləri ilə Şurada görüş keçirilib. Şura sədri qonaqlara rəhbərlik etdiyi qurumun fəaliyyəti haqqında məlumat verərək ölkəmizdə QHT sektorunun inkişafı istiqamətində ardıcıl həyata keçirilən dövlət siyasəti haqqında danışdı. Mərkəzçi Demokratlar İnternasionalın faktaraşdırma missiyasının üzvləri Şuranın fəaliyyətini müsbət qiymətləndirdiklərini və ikitərəfli əməkdaşlığın qarşılıqlı fayda verəcəyinə əminliklərini ifadə ediblər.

14 iyul 2014-cü ildə Demokratik Tələbə Gənclər Təşkilatının (DTGT) təşəbbüsü ilə keçirilən “Multikulturalizmin Azərbaycan modeli” Beynəlxalq Gənclər Forumu çərçivəsində ölkəmizdə səfərdə olan bir qrup əcnəbi gənclə Şurada görüş keçirilib. Görüşdə Şura Katibliyinin icraçı direktoru Azərbaycanda sülh şəraitində müxtəlif millətlərin və dinlərin nümayəndələrinin

yüzdə birgə yaşadığını bildirərək ölkəmizin dünyada mədəniyyətlərarası dialoqun inkişafı üçün mühüm töhfələr verdiyini qeyd edib. Şuranın fəaliyyəti, xarici QHT-lər üçün grant proqramı, müsabiqələrin mövzusu və icrada olan layihələr haqqında da qonaqlara geniş məlumat verilib. Azərbaycanda tolerant, multikultural mühitin hökm sürdüyünü deyən qonaqlar ölkəmizin bu sahədə dünyada örnək dövlət olduğunu vurğulayıblar. 13 müxtəlif dövləti təmsil edən xarici gənclər Azərbaycan dövlətinin vətəndaş cəmiyyətinin inkişafı istiqamətində həyata keçirdiyi işləri və Şuranın bu sahədəki fəaliyyətini yüksək qiymətləndirdiklərini bildırıblər.

03 sentyabr 2014-cü ildə Şura sədri Azay Quliyev Konrad Adenauer Fondunun regional proqramlar rəhbəri Canan Atılğan və layihə koordinatoru Nurlana Cəlil ilə görüşüb. Şura sədri Şuranın yaranması və fəaliyyəti haqqında qonaqlara məlumat verib. Konrad Adenauer Fondunun regional proqramlar rəhbəri Canan Atılğan gələcəkdə Şura ilə əməkdaşlığın mümkünüyü barədə öz fikirlərini bölüşüb.

18 sentyabr 2014-cü ildə Şurada Almaniyanın ölkəmizdəki səfiri xanım Haydrun Tempel və səfirliyin birinci katibi Frederik Hake ilə görüş keçirilib. Şura sədri rəhbərlik etdiyi qurumun yaradılması zamanı qabaqcıl dünya təcrübəsindən bəhrələndiklərini bildirərək fəaliyyət istiqamətləri haqqında qonaqlara ətraflı məlumat verib. Şuranın ötən ildən etibarən xarici QHT-lər üçün grant müsabiqəsi həyata keçirdiyini bildirən sədr Almaniyanın bir sıra ictimai təşkilatlarının da layihələrinin dəstəkləndiyini qeyd edərək, bu çərçivədə keçirilən tədbirlər haqqında səfirə məlumat verib. Azərbaycanda vətəndaş cəmiyyətinin fəaliyyətini yaxından izlədiklərini qeyd edən səfir, xanım Haydrun Tempel Şuranın xarici QHT-lər üçün grant müsabiqəsi çərçivəsində Almaniya və digər Avropa ölkələrinin təşkilatlarının layihələrinin dəstəklənməsini maraqla qarşıladığını bildirib. Xanım Haydrun Tempel Almaniya-Azərbaycan münasibətlərinin inkişafı, QHT-lər haqqında qanunvericiliyə edilən son əlavə və dəyişikliklər, onların üzləşdikləri çətinliklər barədə fikirlərini bölüşüb.

19 sentyabr 2014-cü ildə ABŞ-ın ölkəmizdəki səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili cənab Derek Hoqani, səfirliyin siyasi müşaviri Daniel Slaşer və Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin (USAID) direktor müavini Robert Lopez ilə Şurada görüş keçirilib. Azərbaycanda vətəndaş cəmiyyəti institutlarının fəaliyyətini daim izlədiklərini söyləyən cənab Derek Hoqani QHT-lər haqqında qanunvericiliyə edilən əlavə və dəyişikliklərdən sonra təşkilatların rastlaşdıqları çətinliklər haqqında fikirlərini bildirib. ABŞ-ın ölkəmizdəki səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili, həmçinin xarici QHT-lərin Ədliyyə Nazirliyində qeydiyyatına alınması proseduru ilə də maraqlanıb. Şura sədri rəhbərlik etdiyi qurumla SEDA proqramı arasında davam edən uğurlu əməkdaşlığın Azərbaycan dövlətinin ABŞ hökuməti tərəfindən maliyyələşdirilən QHT-lərin ölkəmizdə fəaliyyət göstərməsində maraqlı olduğunu qeyd edib. Şuranın USAID ilə də yaxın əməkdaşlıq etdiyini vurğulayıb. Şura sədri bütün xarici QHT-lərin Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq müvafiq qaydada fəaliyyət göstərməsinin vacibliyini qeyd edib. Şura sədri qanunvericiliyə edilən son əlavə və dəyişikliklərin vətəndaş cəmiyyətində daha sağlam mühitin yaradılmasına, şəffaflığın təmin olunmasına yönəldiyini bildirərək qonağın bütün suallarına ətraflı cavab verib. O, təəssüflə qeyd edib ki, bəzi Avropa və ABŞ rəsmiləri bir sıra məsələlərə hüquqi deyil, siyasi tərəfdən baxaraq birtərəfli və əsassız şəkildə Azərbaycanı tənqid edirlər.

27 oktyabr 2014-cü ildə Şurada Asiya İnkişaf Bankının QHT və Vətəndaş Cəmiyyətinin İnkişafı Mərkəzinin rəhbəri Kris Morris ilə görüş keçirilib. Şura sədri Asiya İnkişaf Bankı ilə Azərbaycan hökuməti arasında olan əməkdaşlıq münasibətlərini yüksək dəyərləndirdiyini bildirib. Asiya İnkişaf Bankının QHT və Vətəndaş Cəmiyyətinin İnkişafı Mərkəzinin rəhbəri Kris Morris 2015-ci ilin mayında Bakıda AİB üzvü olan 67 dövlətin illik toplantısının keçiriləcəyini qeyd edib. Kris Morris toplantı çərçivəsində QHT-lərlə bağlı xüsusi sessiyanın təşkil ediləcəyini deyərək bu istiqamətdə Şura ilə yaxından əməkdaşlıq etmək istədiklərini söyləyib. Mərkəzin rəhbəri QHT-lərin monitoring imkanlarının, bilik və bacarıqlarının

artırılması və digər istiqamətlərdə Şura ilə əməkdaşlıqda maraqlı olduqlarını bildirib. Şura sədri irəli sürülən əməkdaşlıq təkliflərini müsbət qarşıladığını və iki qurum arasında bu istiqamətdə müzakirələrin davam etdirilməsinin faydalı olduğunu vurğulayıb.

29 oktyabr 2014-cü ildə Şurada Avropa İttifaqının (Aİ) ölkəmizdəki səfiri xanım Malena Mard və nümayəndəliyin əməliyyatlar şöbəsinin müdiri Yerun Villemslə görüş keçirilib. Xanım Malena Mard qrant və QHT-lər haqqında qanuna edilən əlavə və dəyişikliklər haqqında daha ətraflı məlumat almaq və bəzi suallara aydınlıq gətirilməsini istədiyini bildirib. Səfir qəbul edilmiş yeniliklərin Avropa İttifaqının donor kimi bundan sonrakı fəaliyyətinə mümkün təsirləri haqqında Şura sədrinin fikirlərini öyrənib. Şura sədri Milli Məclisdə qəbul edilmiş son dəyişikləri ətraflı şərh edərək əlavə və dəyişikliyin effektiv əlaqələndirmə, donor institutlarının təklif etdiyi resurslardan səmərəli istifadə, şəffaflıq və aşkarlıq prinsiplərinin tam bərqərar olması, sui-istifadə hallarına yol verilməməsi və milli təhlükəsizliyimizə ola biləcək mümkün təhdidlərin vaxtında qarşısının alınması məqsədilə həyata keçirildiyini bildirib. O, qeyd edib ki, Avropa İttifaqı ölkəmizin əsas tərəfdaşdır və biz bu qurumla mövcud əməkdaşlığımızı davam etdirməkdə maraqlıyıq. Şura sədri xüsusilə vurğulayıb ki, Azərbaycanın qanunlarına və milli maraqlarına hörmət edən donor və qurumların bu əlavə və dəyişiklərdən narahat olmasına əsas yoxdur. Xanım Malena Mard 2014-2017-ci illər üzrə Aİ-nin üç əsas prioritet sahə - regional və yerli inkişafa yardım, ədliyyə sektorunda islahatlara dəstək, təhsil və təcrübənin artırılması üzrə ölkəmizlə yaxından əməkdaşlıq etməyi nəzərdə tutduqlarını deyib. Şura sədri İnsan hüquqları üzrə İşçi qrupunun fəaliyyətinin bərpa olunması haqqında danışaraq, bu faktın Azərbaycan dövlətinin vətəndaş cəmiyyəti ilə dialoqa nə qədər önəm verdiyini və bunun qarşılıqlı xarakter daşdığını bildirib. Şura sədri İşçi qrupunun qəbul etdiyi mühüm qərarlara diqqəti cərkərək səfirin bu prosesə dəstək verməsinin faydalı olduğunu qeyd edib. Azay Quliyev təəssüflə qeyd edib ki, bəzi şəxslər və dairələr bu qrupun yaranmasından və vətəndaş cəmiyyətini gündəliyində olan məsələlərin həlli perspektivindən narahat olaraq onun işinə kölgə salmaq və ictimai etimadını zədələməyə cəhd edirlər. Səfir xanım Malena Mard insan hüquqları işçi qrupunun fəaliyyətinin bərpa olunmasını Avropa Şurasının Baş Katibi cənab Yaqland tərəfindən yüksək qiymətləndirildiyini xatırladaraq Avropa İttifaqının bu işə yaxından dəstək verməyə hazır olduğunu bildirib. Azay Quliyev həmçinin Ermənistanın işğalçı qüvvələri tərəfindən iki mülki azərbaycanlının doğulduğu Kəlbəcər rayonunu ziyarət edən zaman girov götürülməsi və onlar üzərində oyuncaq məhkəmə qurulmasını insan hüquqlarının və beynəlxalq hüquq normalarının kobud şəkildə pozulması faktını səfirin diqqətinə çatdırıb. Şura sədri bu qanunsuzluğa və insanlıq əleyhinə törədilmiş cinayətə beynəlxalq ictimaiyyətin, xüsusilə Avropa İttifaqının biganə qalmasının və adekvat reaksiya verməməsinin qəbul edilməz olduğunu bildirib və girovların azad edilməsi üçün rəsmi İrəvana təzyiq edilməsinin vacibliyini Avropa İttifaqının rəhbərliyinin diqqətinə çatdırmağı səfirdən xahiş edib. Görüşdə Şura sədri 2015-ci ildə Ermənistanın Avronest Parlament Assambleyasının illik sessiyasına ev sahibliyi etməsi məsələsinə də toxunaraq mötəbər beynəlxalq təşkilatların qərar və qətnamələrini yerinə yetirməyən işğalçı dövlətin və Avropa İttifaqı ilə Assosiativ Sazişi imzalamaqdan imtina edən bir ölkənin buna hüquqi və mənəvi haqqının çatmadığını vurğulayıb. Səfir xanım Malena Mard öz növbəsində azərbaycanlı girovlarla bağlı məsələnin Aİ-nin rəhbərliyinin diqqətinə çatdıracağını və vətəndaş cəmiyyətinin inkişafı üçün konkret təkliflərlə bağlı müzakirələrin davamlı aparılmasına tərəfdar olduğunu deyib.

Səfərlər

19-21 yanvar 2014-cü ildə Şura sədri Azay Quliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Ankarada səfərdə olub. Səfərin məqsədi Şuranın xarici QHT-lərin layihələrinin maliyələşdirilməsi çərçivəsində dəstək verdiyi Avrasiya Sivil Toplum Əməkdaşlıq Dərnəyi və Avrasiya İqtisadi Əməkdaşlıq Dərnəyinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən “Qarabağ problemi: haradan haraya” adlı konfransda iştirak etmək olub.

24 fevral 2014-cü ildə Centre for Geopolitical Studies (Geosiyasi Araşdırmalar Mərkəzi İctimai Birliyi) təşkilatı Vilyusdə Şuranın maliyələşdirdiyi "Xocalı haqqında məlumat və Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında Litva ictimaiyyətinin rəyi" layihəsi çərçivəsində “Cənubi Qafqazda həll olunmamış münaqişələr beynəlxalq münasibətlər kontekstində - Xocalı soyqırımı” adı altında konfrans təşkil etmişdir. Şura Katibliyinin baş məsləhətçisi Mustafa Qurbanlı və məsləhətçi Aytac Əlixanlı bu tədbirdə iştirak edib.

27 fevral 2014-cü ildə Şuranın yardımını ilə Ankarada Layihə İdarəetmə Assosiasiyası Xocalı soyqırımının 22-ci ildönümünə həsr olunmuş tədbir təşkil edib. Tədbirdə Şura Katibliyinin icraçı direktoru Fərasət Qurbanov iştirak edib.

27 mart 2014-cü il tarixində Brüsseldə Avropa Geosiyasi Forumu təşkilatı tərəfindən “Dağlıq Qarabağ münaqişəsi kontekstində iqtisadi təşəbbüslərin sülh quruculuğu rolunun nəzərdən keçirilməsi” mövzusunda dəyirmi masa təşkil edilib. Tədbirdə Şura katibliyinin baş məsləhətçisi Mustafa Qurbanlı, ekspert Lütfül Kabir iştirak edib.

1-4 aprel 2014-cü il tarixlərində Şuranın əməkdaşları və QHT rəhbərlərindən ibarət nümayəndə heyəti Macarıstanın paytaxtı Budapeştə səfəri olmuşdur. Səfər Şuranın xarici QHT-lərin layihələrinə dəstək proqramı çərçivəsində maliyələşdirdiyi Macarıstanın “Subyektiv dəyərlər” Fondunun təşkilatçılığı ilə həyata keçirilib. Nümayəndə heyəti Macarıstanın paytaxtı Budapeştə səfər çərçivəsində Milli Ailə və Sosial Siyasətlər İnstitutu, Fundamental Hüquqlar üzrə Müvəkkilın Aparatı, Macarıstan Miqrant Assosiasiyası, Şotlandiya İslahatlar Mərkəzi, Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatı (İOM), Avropanın Azlıqlar Hüququ Qrupu, Əlil Təşkilatları Koalisiyası, Avropa Roma Hüquqları Mərkəzi və Laslo Battyani adına Roman-Katolik Mərkəzində görüşlər keçirib. Görüşlərdə həyata keçirdikləri layihə və proqramlar haqqında məlumatları bölüşən macar QHT-ləri Azərbaycan vətəndaş cəmiyyəti ilə əlaqələrin inkişaf etdirilməsində və təcrübə mübadiləsində maraqlı olduqlarını ifadə ediblər. Səfər proqramı çərçivəsində Azərbaycanın Macarıstandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Vilayət Quliyev də nümayəndə heyətini qəbul edib. Şuranın xarici QHT-lərin layihələrini dəstəkləməsini müsbət qiymətləndirdiyini bildirən V.Quliyev onların Azərbaycan həqiqətlərinin dünyada tanıtılmasında böyük faydasının olduğunu qeyd edib. Səfərin sonuncu günü insan hüquqlarının vəziyyəti və vətəndaş cəmiyyətlərinin əməkdaşlıq imkanları mövzusunda həsr edilmiş konfrans təşkil olunub. Konfransda Azərbaycan Respublikasının Macarıstandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Vilayət Quliyev, Uşaq Hüquqları üzrə QHT Koalisiyasının sədri Nazir Quliyev, Demokratik İslahatçı Gənclər İctimai Birliyinin sədri Vüsalə Hüseynli, Macarıstan Ombudsmanının müavini Csikos Tmia, Milli QHT Forumunun prezidenti Rauf Zeyni, Şura Katibliyinin icraçı direktoru Fərasət Qurbanov, “Subyektiv dəyərlər” Fondu idarə heyətinin üzvü Akos Dominus, Şotland Yeniliklər Kilsəsinin təmsilçisi Aaron Stevens, Əlil Uşaqlar üçün Bərabər hüquqluluq İmkanları Təşkilatının sədri Losonez Maria, “Dialog Platforması” təşkilatının sədri Ömər Almak, Avropa Birliyi Komissiyasının Erasmus proqramının Ailə və Uşaq Problemləri İnstitutunun Macarıstan üzrə koordinatoru İvet Karvalits, “Sağlam İnkişaf və Maarifləndirmə” İctimai Birliyinin sədri Anar Xəlilov, Gənclər Təşkilatları Milli Şurasının təmsilçisi Təranə Həsənova, Əlil Qadınlar Cəmiyyətinin sədri Məhluqə Rəhimova, Qaçqın və Məcburi Köçkün Gənclər Təşkilatının sədri Vüqar Qədirov, “Sönməz məşəl” Mədəni Əlaqələr İctimai Birliyinin sədri Şəhla Nağıyeva çıxış

ediblər. Keçirilən bütün görüşlərdə Macarıstanlı vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinə Azərbaycanda vətəndaş cəmiyyətinin keçdiyi inkişaf yolu, ölkəmizin müasir inkişafının əsas aspektləri və Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ problemi, Şuranın xarici QHT-lər üçün qrant müsabiqəsi haqqında ətraflı məlumatlar verilmiş, onlara Şuranın dəstəyi ilə işıq üzü görmüş kitab, buklet və disklər, həmçinin Azərbaycanı tərənnüm edən xatirə hədiyyələri təqdim edilmişdir. Səfər iki ölkənin vətəndaş cəmiyyətləri arasında təcrübə mübadiləsi və Azərbaycanın sivil, inkişaf edən dövlət kimi təbliği baxımından məhsuldar keçib.

11 aprel 2014-cü ildə Litvanın Vilyus şəhərində “Keçmiş Sovet İttifaqı məkanında dondurulmuş münaqişələr: siyasi mahiyyəti və həll yönündə perspektivlər” mövzusunda konfrans təşkil olunmuşdur. Konfransda Şura sədri Azay Quliyev və Şura katibliyinin baş məsləhətçisi Mustafa Qurbanlı iştirak edib.

4 may 2014-cü ildə Şuranın üzv və əməkdaşlarından ibarət nümayəndə heyəti Danimarkanın paytaxtı Kopenhagenə səfər edib. Şuranın maliyyələşdirdiyi Azlıqların Məsələləri üzrə Avropa Mərkəzinin (Almaniya) təşkilatçılığı ilə həyata keçirilən səfərin ilk günündə Danimarka Xarici İşlər Nazirliyində olan nümayəndə heyəti qurumun sektor müdiri Ole Dahi Rasmussenlə görüşüb. Nazirliyin 2013-2017-ci il strateji inkişaf planı haqqında danışan Rasmussen əsas fəaliyyət istiqamətləri və vətəndaş cəmiyyəti ilə əməkdaşlıq məsələləri haqqında məlumat verib. Görüşdə proqram çərçivəsində Azərbaycanla birgə layihələrin həyata keçirilməsinin mümkünlüyü ifadə olunub. Mayın 6-da Danimarka Parlamentində nəqliyyat komitəsinin sədri, biznes, mədəni və Avropa ilə əlaqələr komitəsinin üzvü Benny Engelbreçt ilə görüş keçirilib. O, Almaniya və Danimarka arasında baş vermiş ərazi münaqişələri və onun həlli yolları barədə məlumat verib. Keçirilən görüşlərdə nümayəndə heyəti adından Şura Katibliyinin icraçı direktoru Fərasət Qurbanov ölkəmizdə QHT sektorunun inkişafı sahəsində ardıcıl olaraq həyata keçirilən dövlət siyasətinin mahiyyəti haqqında geniş məlumat verib. Şuranın xarici QHT-lər üçün elan etdiyi qrant müsabiqəsi, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin fəsadları haqqında danışan F. Qurbanov ölkəmizdə multikulturalizm ənənələri, birgəyaşayış, insan hüquq və azadlıqlarının təmin olunmasında vətəndaş cəmiyyətinin fəal iştirakı haqqında danışmış və bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlığın vacibliyini vurğulayıb. Aparılan müzakirələrdə fəal iştirak edən Şuranın nümayəndə heyətinin üzvləri Əliməmməd Nuriyev, Sahib Məmmədov, Rəna Mirzəzadə Azərbaycanda vətəndaş cəmiyyətinin keçdiyi inkişaf yolu haqqında danışaraq, qarşılıqlı təcrübə mübadiləsinin hər iki ölkənin QHT sektorunun inkişafında səmərəli rol oynayacağını ifadə ediblər. Mayın 9-da Almaniyanın Flensburq şəhərinin meri xanım Svetlana Kratsçmar Azərbaycan vətəndaş cəmiyyətini təmsil edən nümayəndə heyəti ilə görüşdən məmnunluğunu bildirərək yerli özünüidarətmə orqanlarının işi, qərarların qəbulunda vətəndaş iştirakçılığı, eləcə də vətəndaşları təmsil edən müxtəlif növ təsisatların yaradılması, onlara sosial sifarişlərin verilməsi qaydaları barədə qonaqlara məlumat verib. Xanım Kratsçmar Flensburqda əksəriyyətini alman və danimarkalıların təşkil etdiyi 80-dən artıq xalqın nümayəndələrinin yaşadığını qeyd edib. Nümayəndə heyəti Danimarkanın Sondeborq şəhərində “Avropa günü”nə həsr olunmuş toplantıda da iştirak edib. Tədbirdə Avropanın müxtəlif ölkələrinin milli azlıqlarını təmsil edən nümayəndələr və QHT təmsilçiləri iştirak edib. Konfrans iştirakçılarna müxtəlif xalqların birgəyaşayış və konfliktlərin idarə olunması modelləri təqdim edilib. Şuranın nümayəndə heyəti “Avropa günü” konfransının təşkilatçısı olan FUEN-nin rəhbərliyi ilə keçirilən görüşdə Avropalı həmkarlarına ölkəmizdə birgəyaşayış modeli, tolerantlıq ənənələri, multikulturalizm, milli azlıqlarla bağlı reallaşdırılan dövlət siyasəti və Ermənistanın Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi işğalçılıq siyasəti haqqında ətraflı məlumat verib. 10 may 2014-cü ildə Azlıqların Hüquqları üzrə Avropa Mərkəzində görüş keçirilib. Təşkilatın rəhbəri xanım Maloy Şuranın nümayəndə heyətini Azlıqların Hüquqları üzrə Avropa Mərkəzinin fəaliyyəti ilə tanış edib. Daha sonra səfərin yekunlarına həsr olunmuş müzakirə keçirilib.

İl ərzində Şuranın dəstəyi ilə xarici QHT-lər tərəfindən həyata keçirilən layihələr çərçivəsində Şura üzvləri və Katibliyinin əməkdaşları Polşa, Fransa, Moldova, Estoniya, Böyük Britaniya, Belçika, Almaniya, İsveçrə, Gürcüstan və Bolqarıstanda müxtəlif tədbirlərə qatılıblar.

- **Şuranın maliyyə yardımı ilə xarici QHT-lər tərəfindən həyata keçirilən tədbirlər**

24 fevral 2014-cü ildə Vilynüsə Şuranın maliyyələşdirdiyi "Xocalı (26.02.1992) haqqında məlumat və Dağlıq Qarabağ münafişəsi haqqında Litva ictimaiyyətinin rəyi" layihəsi çərçivəsində "Cənubi Qafqazda həll olunmamış münafişələr beynəlxalq münasibətlər kontekstində - Xocalı soyqırımı" adlı toplantı keçirilib. Şuranın beynəlxalq əlaqələr üzrə əməkdaşları Mustafa Qurbanlı və Aytac Əlixanlının da qatıldığı tədbir Litvanın Geosiyasi Araşdırmalar Mərkəzi İctimai Birliyinin təşkilatçılığı ilə baş tutub. Toplantını giriş sözü ilə açan Litvanın Mykolas Romeris Universitetinin rektoru prof.dr. Alvydas Pumpitis Cənubi Qafqazın ən böyük iqtisadiyyatına malik olan Azərbaycanın bölgədəki rolundan və ikitərəfli münasibətlərin inkişaf perspektivlərindən danışib. O, Xocalı soyqırımını 20-ci əsrin ən böyük faciələrindən biri adlandıraraq ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpasının beynəlxalq hüququn tələblərindən biri olduğunu vurğulayıb. Azərbaycanın Litvadakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Həsən Məmmədzadə, Geosiyasi Araşdırmalar Mərkəzi İctimai Birliyinin sədri Qreta Monika, Şuranın əməkdaşı M. Qurbanlı və Litvanın Mykolas Romeris Universitetinin professoru dr. Laurynas Bieksa da çıxış edərək Qarabağ münafişəsinin tarixi, Azərbaycanın problemin həlli ilə bağlı tutduğu ədalətli mövqe və Xocalı soyqırımı haqqında fikirlərini toplantı iştirakçıları ilə bölüşüblər. Toplantının sonunda Xocalı soyqırımına həsr olunmuş film nümayiş olunub.

11 aprel 2014-cü ildə Litvanın paytaxtı Vilynüsə Şuranın maliyyələşdirdiyi "Demokratik Siyasi İnstitut"un layihəsi çərçivəsində "Həll edilməmiş münafişələrinin siyasi təsirləri və həlli perspektivləri" mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib. Şuranın sədri Azay Quliyev konfransda iştirak edib. Şura sədri ölkəmizin Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münafişəsinin həlli ilə bağlı ATƏT-in Minsk qrupunun təklif etdiyi yeniləmiş Madrid prinsiplərinin və ona uyğun olaraq hərtərəfli sülh sazişi üzərində işə başlamağın tərəfdarı olduğunu vurğulayaraq bunun hər iki tərəfin marağını təmin etdiyini deyib. Daha sonra konfransda Azərbaycan-Ermənistan, Dağlıq Qarabağ, Cənubi Osetiya, Abxaziya və Dnestryanı münafişələr haqqında ekspertlərin təqdimatları dinlənilib və mövzu ətrafında maraqlı müzakirələr olub. Azərbaycanlı ekspert Kamal Əliyev Dağlıq Qarabağ münafişəsi, İsraildən olan ekspert Arye Gut isə Xocalı soyqırımı haqqında ətraflı məruzə ilə çıxış etmişdir. Konfransda Litvanın iki dəfə baş naziri olmuş və hazırda ana müxalifətin lideri Andrius Kubilius, Litva Parlamentinin vitse-spikeri Gediminas Kirkilas, Parlamentinin üzvü Mantas Adomenas mövzu ətrafında çıxış ediblər. Qeyd edək ki, toplantıda Azərbaycanın Litvadakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Həsən Məmmədzadə, Gürcüstanın səfiri Xatuna Salukvadze, Ukraynanın səfiri Valeri Zobtenko, Moldovanın səfiri İqor Klipi, ABŞ səfirinin müşaviri Megan Kizor, millət vəkilləri, 5-dən artıq ölkənin tanınmış ekspertləri, QHT və KİV nümayəndələri iştirak etmişlər.

03 iyun 2014-cü ildə Şuranın maliyyələşdirdiyi Geosiyasi Araşdırmalar Mərkəzinin (Litva) layihəsi çərçivəsində Vilynüs Universitetində "Dağlıq Qarabağ probleminə geosiyasi perspektivlər prizmasından baxış" mövzusunda konfrans keçirilib. Konfransda Litvanın Mikolas Romeris, Vitaltas Maqnus, Vilynüs Universtetlərinin professorları, "Baltik" Xəbər Agentliyinin və www.geopolitika.lt portalının nümayəndələri, beynəlxalq hüquq üzrə tanınmış ekspertlər iştirak edib. Toplantıda çıxış edənlər Litva ictimaiyyətində Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münafişəsinə və Xocalı soyqırımına münasibətin beynəlxalq hüququn prinsiplərinə uyğun şəkildə dəyişməsi tendensiyasını müşahidə etdiklərini qeyd ediblər. Konfrans iştirakçıları

son illərdə iki ölkənin vətəndaş cəmiyyətləri arasında əlaqələrin inkişafı nəticəsində Litva ictimaiyyətinin artıq Ermənistanın Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasəti yeritməsi və Xocalı soyqırımını haqqında məlumatının artdığını qeyd ediblər. Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin meydana çıxma səbəblərinə tarixi səyahət edən məruzəçilər münaqişənin sülh yolu ilə və beynəlxalq hüququn tələblərinə uyğun həll edilməsinin vacibliyini vurğulayaraq Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəklədiklərini bildiriblər. Konfransda “Konfliktin həllinə mane olan səbəblər”, “Xocalı soyqırımının dünyada baş verən kütləvi qətləmlərlə müqayisəsi”, “Ərazi bütövlüyünün mərkəzi hakimiyyətin razılığı olmadan keçirilən lokal referendumlarla pozulmasının yolverilməzliyi”, “Etnik prinsiplər əsasında ölkələrin parçalanması: Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi timsalında”, “Kənardan Qarabağ probleminə baxış” və digər mövzularda məruzələr dinlənilib.

12 iyun 2014-cü ildə Şuranın maliyyələşdirdiyi Böyük Britaniyanın Birmingem Universitetinin "Rusiya və Şərqi Avropa Araşdırmalar Mərkəzi"nin layihəsi çərçivəsində Britaniyanın Vindzor şəhərində konfrans keçirilib. Konfransda "Rusiya və Şərqi Avropa Araşdırmalar Mərkəzi"nin mütəxəssisləri, keçmiş diplomatlar, tanınmış ekspertlər, İtaliyanın Verona, Böyük Britaniyanın Kent, Finladiyanın Karelialı universitetlərinin professor və müəllim heyətləri iştirak edib. Üç gün davam edən konfransda müxtəlif mövzular ətrafında, o cümlədən Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə dair müzakirələr aparılıb. Konfransın ikinci günündə "Qafqaz: xarici və daxili qüvvələrin rolu" mövzusunda dəyirmi masa keçirilib. Dəyirmi masada "Rusiya və Şərqi Avropa Araşdırmalar Mərkəzi"nin elmi işçisi, dr. Lövün "Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi Britaniya mediasının prizması baxımından" adlı məruzəsi dinlənilib. Müəllif tədqiqat işində Böyük Britaniya mediasının Qarabağ münaqişəsinin işıqlandırılması sahəsində fəaliyyətini araşdırıb. Araşdırma zamanı məlum olub ki, nüfuzlu Britaniya nəşrləri münaqişənin işıqlandırılması prosesində qeyri-peşəkarlığa və qeyri-obyektivliyə yol vermiş, daha çox səhifələrində Ermənistanın əsassız mövqeyinə yer ayırmışlar. Azərbaycanın haqlı mövqeyi isə Britaniya mediasında, demək olar ki, əks olunmamışdır. Sumqayıt hadisələri haqqında təhrif olunmuş məlumatları əsas xəbər başlıqları sırasına çıxaran Böyük Britaniya mediası, Xocalı soyqırımını haqqında qısa informasiya verməklə işini bitmiş hesab etmişdir. Dr. Löv belə vəziyyətin yaranması səbəbi kimi bir neçə faktorunu qeyd edib: erməni diasporasının Avropada geniş imkanlara sahib olması; Qarabağ münaqişəsinin tarixi aspektlərinin Britaniya mediası tərəfindən araşdırılmaması; münaqişənin xristian-müsəlman savaşı kimi təqdim edilməsi və s. Tədqiqat işinin yekununda müəllif qeyd edib ki, məhz Britaniya mediasının Qarabağ probleminə birtərəfli və qərəzli yanaşması nəticəsində ilk illərdə ölkə ictimaiyyətinin bu münaqişəyə baxışı daha çox Ermənistanın mövqeyilə üst-üstə düşmüşdür. Çıxış edən digər iştirakçılar da Britaniya mətbuatının Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını işğal etməsi faktına münasibət bildirərək keçirilən tədbirin əhəmiyyətini vurğulayıblar.

23 iyun 2014-cü ildə Şuranın maliyyələşdirdiyi Çexiyanın “Təhsil və Tolerantlığın Təşviqi Mərkəzi”nin həyata keçirdiyi “Azərbaycan mirvarisini kəşf edək” layihəsi çərçivəsində mərkəzin ekspertləri Çexiyanın nüfuzlu informasiya portallarından biri olan www.lidovy.cz saytında “Dağlıq Qarabağ: təcavüzkar Ermənistan cəzasız qalıb” adlı məqalə dərc ediblər. Münaqişənin səbəb və nəticələrinə toxunan müəlliflər onun konkret olaraq Azərbaycana və bütövlükdə regional əməkdaşlığa necə böyük ziyan vurduğunu, eləcə də təcavüzkar Ermənistanın ayrı-ayrı supergüclər tərəfindən ədalətsizcəsinə dəstəkləndiyini açıqlamışlar. Məqalədə qeyd edilir ki, münaqişənin həllinin onilliklər boyu uzadılması ATƏT-in sülhəratma institutlarının qeyri-effektiv fəaliyyətinin nəticəsi kimi qiymətləndirilməlidir. Mərkəz ekspertlərinin digər bir internet resursu www.denik saytında dərc etdikləri “Moskva Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə necə mane olur” adlı məqalədə böyük insan tələfatlarına və dağıntılara səbəb olmuş bu münaqişədə keçmiş imperiya mərkəzinin oynadığı rol yetərinə işıqlandırılır. Məqalədə qeyd edilir ki, Azərbaycan tərəfinin sülhpərvər addımlarına baxmayaraq,

münaqişə daimi gərginlik ocağı kimi kənardan idarə edilir və atəşkəs rejimində də hərbcilərin və cəbhəyanı bölgələrdə yaşayan vətəndaşların öldürülməsi davam edir. “Təhsil və Tolerantlığın Təşviqi Mərkəzi”nin ekspertləri layihə çərçivəsində daha bir məqaləni Xocalı soyqırımı haqqında hazırlayaraq nəşr etmişlər. Çexiyanın tanınan www.ceške.moviny saytında dərc olunmuş “20 il öncə törədilmiş Xocalı soyqırımının aktuallığı” məqaləsində 1992-ci il Xocalı qətliamının təfsilatı açıqlanır. Məqalədə qeyd edilir ki, erməni silahlı birləşmələri Dağlıq Qarabağda yerləşən nizami rus hərbi alayının köməyiylə gecə hücum edərək dinc şəhəri yerlə-yeksan etmiş, minlərlə sakini vəhşicəsinə qətlə yetirmişlər. Məqalədə Xocalı faciəsinin bir sıra dünya ölkələri tərəfindən azərbaycanlılara qarşı soyqırımı kimi tanınması və 26 fevral tarixinin Azərbaycan xalqı üçün böyük hüzn günü olduğu vurğulanır.

30 iyun 2014-cü ildə Şuranın dəstəklədiyi Çexiyanın Təhsil və Tolerantlığın Təşviqi Mərkəzi təşkilatı Praqa şəhərinin mərkəzi Na Prikope küçəsində Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə dair məlumatlandırma kampaniyası keçirib. Təşkilat kampaniya çərçivəsində təbliğat çadırı quraraq, vətəndaşlara çex və ingilis dillərində Qarabağ münaqişəsinə dair Azərbaycanın ədalətli mövqeyini əks etdirən braşurlar, işğal altında olan ərazilərimizin xəritələrini, dağıdılmış yaşayış məntəqələrimizin şəkillərini paylayıb, Praqa sakinlərinin müvafiq suallarını cavablandırılar. QHT təmsilçiləri həmçinin aksiyaya maraq göstərən vətəndaşlara “Xocalıya ədalət” və “Şuşaya Azadlıq” kampaniyaları haqqında da ətraflı məlumatlar verərək, onlara Azərbaycanın Qarabağ problemi ilə əlaqədar milli mövqeyini əks etdirən internet resurslarının ünvanlarını təqdim ediblər. Qeyd edək ki, əvvəllərdə müxtəlif QHT-lərin bu cür məlumat çadırları qurmaq təşəbbüsləri olsa da Praqa meriyası müraciətləri müsbət cavablandırmamışdır. Təhsil və Tolerantlığın Təşviqi Mərkəzinin uzun, ısrarlı tələbindən sonra məlumat çadırının qurulmasını meriya ilə razılaşdırmaq mümkün olub.

31 iyul 2014-cü ildə Avropa Təhsil və İnkişaf Fondunun təşkilatçılığı ilə “Ölkələrarası körpülərin qurulması” layihəsi çərçivəsində Polşanın Poronin qəsəbəsində seminar keçirilib. Seminarda Azərbaycan da daxil olmaqla Avropanın 8 ölkəsindən 60-a yaxın nüfuzlu ali məktəbdə təhsil alan, müxtəlif gənclər təşkilatlarının nümayəndələri olan gənclər iştirak edib. Avropa Təhsil və İnkişaf Fondunun rəhbəri Tomaş Pjiçodjen seminarda çıxış edərək bu cür tədbirləri gənclər üçün fərqli mədəniyyətləri öyrənmək və milli dəyərləri digərləri ilə bölüşmək üçün gözəl imkan adlandırıb. 2 gün davam edən seminarda gənclər müxtəlif irq və millətlərin dilləri, milli adət-ənənələri, mədəni zənginlikləri ilə tanış olublar. Tomaş Pjiçodjen Azərbaycan Respublikasının xarici QHT-lərə göstərdiyi dəstəyi yüksək qiymətləndirdiyini bildirərək Şuranın fəaliyyətini beynəlxalq standartlara uyğun şəkildə qurduğunu vurğulayıb. QHT sədri keçirilən seminarın gənclər arasında əməkdaşlıq münasibətlərinin inkişafına, bir-birlərinin imkanlarından yararlanmasına, bilik və bacarıqlarının artırılmasına xidmət etdiyini deyib. Seminarın sonunda mədəniyyət axşamı təşkil edilib və hər bir ölkənin nümayəndələri təqdimat keçiriblər. Toplantıda ölkəmizə həsr edilən videoçarx nümayiş etdirilmiş, milli süfrə açılmış və gənclərə Azərbaycana aid suvenirlər təqdim olunmuşdur. Qeyd edək ki, ölkəmizi seminarda Şuranın məsləhətçisi Vüsal Əzizov, Azərbaycan Tələbələr Birliyinin sədri Elvin Aslanov və Azərbaycan Gənclər İttifaqının nümayəndələri Cəmilə Əhmədzadə və Mirzə Əliyev təmsil edib.

3-11 avqust 2014-cü il tarixdə “Terrorizmin Qurbanları Fransa Assosiasiyası”nın təşkilatçılığı ilə Parisdə “Papillon” layihəsinin icrası üzrə təlim və görüşlər keçirilib. 5-6 avqust 2014-cü il tarixlərində Mərakeş, Fransa, Rusiya, Əlcəzair, İtaliya, Kolumbiya və digər ölkələrdən olan terrora məruz qalmış 22 şəxsin iştirakı ilə xüsusi düşərgədə bir neçə sessiyadan ibarət təlim təşkil olunub. Təşkilat sədri Giom Denoa de Sent Mark France çıxış edərək QHT-lərin terrorizm kimi qlobal problemə qarşı mübarizədə mühüm rol oynadığını vurğulayıb. 2014-cü ildə eyni zamanda Beynəlxalq Terror Qurbanları Assosiasiyasının da prezidenti seçilən cənab Giom terrordan əziyyət çəkən ölkə kimi Azərbaycan Respublikasının bu sahədə maarifləndirmə işlərinə verdiyi dəstəyi yüksək qiymətləndirdiyini deyib. Təlim iştirakçılarında Ermənistanın işğal və terror siyasətindən əziyyət çəkən ölkəmiz haqqında obyektiv və ədalətli məlumatlar çatdırılıb.

7 avqust 2014-cü ildə terror qurbanları üçün Paris meriyasında xüsusi görüş təşkil olunub. Tədbirdə terror qurbanları olan şəxslər, layihə koordinatorları, bir sıra QHT rəhbərləri, KIV təmsilçiləri və Şuranın nümayəndələri iştirak edib. Layihə iştirakçılarını salamlayan Paris merinin gənclər və QHT-lərlə iş üzrə müavini xanım Paulin Veron müasir dünyada davamlı sülhün təminatı üçün vətəndaş cəmiyyətinin üzərinə düşən vəzifələrdən danışaraq, terrorizmə qarşı mübarizədə beynəlxalq həmrəyliyin mühüm əhəmiyyət daşıdığını vurğulayıb. Paulin Veron Azərbaycanın terrorizmə qarşı mübarizə işinə verdiyi töhfənin təqdirəlayiq olduğunu qeyd edərək, vətəndaş cəmiyyətinin inkişafına və bilavasitə bu layihəyə göstərdiyi dəstəyə görə Şuraya təşəkkürünü bildirib. Qeyd edək ki, "Papillon" layihəsinə Fransa mediası ciddi maraq göstərir. 3 avqust 2014-cü ildən indiyədək "La Croix" qəzeti, "RFİ" (Radio France International) radiosunu, "France 3" və "France 24" İctimai televiziyaçıları və www.ru.euronews.com saytı layihənin icrası çərçivəsində keçirilən tədbirlərin gedişindən geniş reportaj yayımlayıb. Şuranın mətbuat xidmətinin rəhbəri Elməddin Behbud və beynəlxalq əlaqələr üzrə məsləhətçi İlqar Dadaşov layihə çərçivəsində keçirilən tədbirlərdə iştirak ediblər.

09 sentyabr 2014-cü ildə Avropa Parlamentində "Qadın hüquqlarının qorunması məsələsinin Azərbaycanın strateji imicinə təsiri" adlı layihə çərçivəsində Belçikanın Qadın Hüquqlarının Qorunmasına dair Beynəlxalq Liqa ekspertləri tərəfindən hazırlanmış hesabatın təqdimatı olub. Brüsseldə keçirilən təqdimatda Şura Sədri Azay Quliyev, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Hicran Hüseynova, millət vəkili Mələhət İbrahimqızı, Şura üzvü Rəna Mirzəzadə, Avropa Parlamentinin qadın üzvləri, Belçika Senatının fəxri spikeri Anne Mari Lizin, Qadın Hüquqlarının Qorunmasına dair Beynəlxalq Liqanın prezidenti Anni Sūjye, Azərbaycanın Belçika Krallığındakı səfirliyinin əməkdaşları və digər rəsmi şəxslər iştirak edib. 50 səhifədən ibarət hesabat Azərbaycan qadınının bu gün ölkəmizin ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi və mədəni həyatında fəal iştirakından bəhs edib. Şura sədri tədbirdə çıxış edərək Şuranın fəaliyyəti haqqında ətraflı məlumat verib. Hesabat haqqında danışan Şura sədri qeyd edib ki, sənəddə göstərilədiyi kimi, Azərbaycan qadınlarının bütün hüquq və azadlıqlarının qorunduğu dünyəvi və müasir bir dövlətdir. A.Quliyev qeyd edib ki, Azərbaycan qadınının cəmiyyətdə, eləcə də dövlət strukturlarında geniş şəkildə təmsil olunması böyük ictimai əhəmiyyətə malikdir. Şura sədri 1918-ci ildə Azərbaycanda qadınların səsvermə hüququna Belçika, Fransa və ABŞ kimi ölkələrdən əvvəl yiyələndiyini bildirib. Şura sədri vurğulayıb ki, müasir zamanda da Azərbaycan hökuməti qadının cəmiyyətdə rolunu artırmaq üçün bütün lazımi tədbirləri görür. Şura sədri Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, Milli Məclisin deputatı, YUNESKO və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın fəaliyyətini misal göstərərək bildirib ki, Azərbaycan qadını bu gün dövlət quruculuğunda xüsusi mövqə tutur. Şura sədri Ermənistanın işğalçı siyasəti nəticəsində yüz minlərlə Azərbaycan qadınının zərər çəkdiyini, məcburi köçkün və qaçqın düşmüş vətəndaşlarımız sırasında 300 minə yaxın qadının olduğunu vurğulayıb. Azay Quliyev diqqətə çatdırıb ki, əsirlikdə olan və itkin düşmüş 4049 Azərbaycan vətəndaşı arasında 17 nəfər gənc qız, 247 qadın var. Sonra qadın hüquqlarının müdafiəsi və təbliğinə dəstək verən fransalı ekspert Patrisia Lalond və "Kişi Qadın Arasında Barabərlik Naminə Valloniya Sinerji" təşkilatının prezidenti, belçikalı ekspert Ren Marselis «Avropa Qonşuluğunda qadın hüquqlarının inkişafı: Azərbaycanın timsalında» adlı hesabatı təqdim ediblər. Bu il Azərbaycana səfər edən faktaraşdırıcı missiyanın üzvü xanım Lalond Qəbələ Regional QHT-lərin Resurs və Təlim Mərkəzinin, eləcə də ölkəmizin digər bölgələrindəki belə mərkəzlərinin fəaliyyətini müsbət qiymətləndirib. Patrisiya Lalond hökumətin bu sahədə gördüyü işləri sadalayaraq Azərbaycan qanunvericiliyində nikah yaş həddinin 17-dən 18-ə qaldırılmasını və məcburi nikahlara görə cəzaların sərtləşdirilməsini yaxşı addım kimi qiymətləndirib.

11 sentyabr 2014-cü ildə "Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrində qadın hüquqları: Azərbaycan misalı" adlı hesabatın Fransa senatında geniş təqdimatı olub. Fransalı senator Eymeri de Monteskyenin sədrliyi ilə keçirilən təqdimatda Şura sədri Azay Quliyev, Ailə Qadın və Uşaq

Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Hicran Hüseynova, millət vəkili Mələhət İbrahimqızı, Azərbaycanın Fransa Respublikasında fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Elçin Əmirbəyov, Fransa senatoru Helene Convay-Mouret, QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Şurasının üzvü Rəna Mirzəzadə, Qadın Hüquqlarının Müdafiəsi üzrə Beynəlxalq Liqanın prezidenti Anni Süyje, Fransada qadın hüquqlarının qorunmasında ixtisaslaşan QHT-lər, araşdırmaçılar və jurnalistlər iştirak ediblər. Tədbiri açan fransalı senator Eymeri de Monteskye Azərbaycanda qadın hüquqlarından və onların müdafiəsi üçün qanunvericilikdə görülən işlərdən danışdı. Dəfələrlə Azərbaycanda olduğunu deyən senator ölkəmizdə qadın hüquqlarının necə nəzərə alındığının şəxsən şahidi olduğunu dilə gətirib. Bütün dünyada qadınların maariflənməsinin və təhsil almasının vacibliyini deyən senator Azərbaycanın bu sahədə nailiyyətlər qazandığını vurğulayıb. Tədbirdə çıxış edən Şura sədri Azay Quliyev rəhbərlik etdiyi qurumun fəaliyyəti ilə iştirakçıları tanış edib. Ölkəmizin sürətlə inkişaf edən iqtisadiyyatı haqqında danışan Şura sədri Azərbaycanın siyasi, iqtisadi, mədəni, sosial və digər sahələrdə əldə etdiyi böyük nailiyyətləri diqqətə çatdırıb. Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə toxunan A.Quliyev Fransanın ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədri kimi münaqişənin həllində böyük məsuliyyət daşdığını və münaqişənin 20-ildən çox davam etməsinin region üçün ciddi təhlükə yaratdığını qeyd edib. Şura sədri BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsinin tezliklə icra edilməsi üçün həmin şuranın daimi üzvü olan Fransanı daha çox səy göstərməyə çağırıb. Sonda A.Quliyev Fransa Milli Assambleyasının və Senatının 13-dən çox üzvünün Dağlıq Qarabağa qanunsuz səfər etmələrinin Azərbaycanda ciddi narahatlıq yaratdığını və bunun yolverilməz olduğunu bildirib. Millət vəkili 3 gün öncə ATƏT PA-dakı həmkarı, qurumun vitse-prezidenti fransalı senator Alen Nerinin Dağlıq Qarabağa qanunsuz səfərindən çox üzüldüyünü və onun Azərbaycanın “qara siyahısına” salınacağını bildirib. Daha sonra hesabat müəlliflərindən biri, ərəb ölkələrində qadın hüquqlarının müdafiəsi və təbliğinə dəstək verən fransalı ekspert Patrisia Lalond hesabat haqqında tədbir iştirakçılarına məlumat verib. Bu ilin əvvəlində Qəbələdəki qadınlar üçün dəstək mərkəzinə səfərindən danışan xanım Lalond bu cür mərkəzlərin gələcəkdə Azərbaycanın digər rayonlarında da açılmasının vacibliyini bildirib.

17 sentyabr 2014-cü ildə Moldovanın paytaxtı Kişnyovda "Ölkələrin ərazi bütövlüyü və insan haqlarının qorunması" adlı beynəlxalq konfrans keçirilib. Konfransa Moldova, Azərbaycan, Gürcüstan, İsrail, Ukrayna, Qazaxıstan, ATƏT və Avropa Birliyindən 100-ə yaxın QHT, media, diplomatik korpus nümayəndəsi, beynəlxalq ekspert qatılıb. Moldovanın sabiq prezidenti Petru Luçinski (1997-2001) və sabiq ombudsmanı Aurelia Grigoriu çıxışlarında hər zaman ölkələrin ərazi bütövlüyü prinsipinin prioritet kimi götürülməsinin zəruriliyini vurğulayıblar. Konfransda çıxış edən Moldovanın baş prokurorunun müavini konkret faktlar göstərərək postsovet ölkələrinin ərazilərində ortaya atılmış separatçı qurumların ayrılmaq iddialarının hüquqi bazasının olmadığını və bunun beynəlxalq hüquqla tam ziddiyyət təşkil etdiyini bildirib. Ukraynanın Moldovadakı səfiri Sergey Pirojkov konfransda çıxışında Ukraynada baş verən son separatçılıq hərəkətlərinin heç bir hüquqa əsaslanmadığını qeyd edərək beynəlxalq ictimaiyyəti ölkələrin ərazi bütövlüyünün qorunması məsələsində fəal olmağa səsləyib. İsrail təmsilçisi Arye Gut isə Ermənistanın real olmayan, təhlükəli ideyanın arxasınca qaçdığını bildirərək ermənilərin mövcud hakimiyyətləri ilə bağlı həlledici qərar qəbul etməli olduğunu vurğulayıb. Ölkəmizin Moldovadakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Namiq Əliyev BMT başda olmaqla bir çox beynəlxalq təşkilatın qəbul etdiyi qətnamə və bəyannamələrə rəğmən Ermənistanın 20 ildən artıq müddətdə Azərbaycanın suveren ərazilərini işğal altında saxladığını deyib. Səfir Azərbaycanın bütün sahələrdə uğurlu inkişafının dünyada etiraf olunduğunu, Ermənistanın isə korrupsiya və sosial problemlər içərisində çapaladığını deyərək ölkəmizin ərazi bütövlüyü məsələsində birmənalı mövqeyini ifadə edib. Konfransda Şuranın baş məsləhətçisi Mustafa Qurbanlı da iştirak edib.

18 sentyabr 2014-cü ildə TURKSAM Beynəlxalq Əlaqələr və Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə Ankarada “Qarabağ: işğal öncəsi və sonrası” adlı foto və “3 nəsil, 1

soyqırımı” adlı əşya sərgisinin açılış mərasimi keçirilib. Toplantıya Türkiyə Respublikası Böyük Millət Məclisinin sədri Cəmil Çiçək, millət vəkilləri prof. Yusif Halacəoğlu, dr. Sinan Oğan, Həsən Hüseyn Türkoğlu, Fəramuz Üstün, Əli Heydər Önər, Azərbaycan Respublikasının Türkiyədəki səfirliyinin əməkdaşları, Milli Məclisinin deputatı Musa Qasımlı, diplomatik korpusun, media və QHT-lərin çox sayda nümayəndələri qatılıb. TURKSAM sədri, millət vəkili Sinan Oğan sərgini açıq elan edərək həyata keçirilən layihənin mahiyyəti haqqında iştirakçılara məlumat verib. Sərgidə çıxış edən TBMM-nin sədri Cəmil Çiçək deyib ki, bir çox dövlətlər və beynəlxalq təşkilatlar Suriya, Ukrayna və İraqdakı insan haqlarının vəziyyətindən narahatlıqlarını durmadan bildirmələrinə rəğmən 22 ildən artıq müddətdə 1 milyondan çox azərbaycanlının yurd yerlərinin işğal altında olmasından, Qarabağda erməni təcavüzkarlığı səbəbindən insanlıq faciəsi yaşanmasından söz açmırlar. Cəmil Çiçək Qarabağ münaqişəsinin ədalətli həlli üçün yalnız Azərbaycanın deyil, özünü türk sayan hər kəsin çalışmasının vacibliyini vurğulayıb. Daha sonra TBMM sədri sərginin xatirə dəftərinə düşüncələrini yazıb. Tədbirdə Qarabağa heç zaman getməyən, orada soydaşlarımızın başına gətirilən faciələrdən məlumatlı olmayanlar üçün kifayət qədər foto və əşyanın olduğunu deyən TBMM sədri 10 dekabr beynəlxalq insan haqları günündə bu sərginin Türkiyə Böyük Millət Məclisinin binasında da təşkil edilməsini təklif edib. Toplantı iştirakçılarında “Qarabağda 3 nəsil, 1 soyqırımı” adlı kitab hədiyyə olunub. Sərginin İstanbul və digər Avropa şəhərlərində də təşkil edilməsi planlaşdırılır.

26 sentyabr 2014-cü ildə Tiflisdə Gürcüstan Demokratiya Təşəbbüsləri təşkilatı tərəfindən “Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrində işğal olunmuş ərazilərin hüquqi fəsadları” adlı konfrans keçirilib. Konfransın işində Gürcüstan, Azərbaycan, Moldova, Latviya və Ukraynadan olan parlament, hökumət və QHT nümayəndələri, habelə Avropa Parlamentinin üzvləri, ATƏT təmsilçiləri iştirak edib. Konfransda məruzə ilə çıxış edən Şura sədri Azay Quliyev Dağlıq Qarabağ münaqişəsi, beynəlxalq təşkilatların bu münaqişə barədə qəbul etdiyi və Ermənistanın məhəl qoymadığı qətnamələr haqda məlumat verib. Şura sədri bildirib ki, Azərbaycanın icazəsi olmadan Dağlıq Qarabağa təşkil edilən bu cür səfərlər beynəlxalq hüquq normalarının və milli qanunvericiliyin kobud şəkildə pozulmasıdır. Azərbaycan qanunlarına görə, ölkə sərhədlərini qanunsuz keçənlər cinayət məsuliyyəti daşıyır və Dağlıq Qarabağa qanunsuz səfər edən xaricilər bunu nəzərə almalıdır. Azərbaycan hökumətinin belə şəxslərin rəsmən üzr istəyəcəyi və belə əməllərini bir daha təkrar etməyəcəklərinə öhdəlik götürəcəyi təqdirdə adlarının “qara siyahı”dan çıxarılacağını da bildirib. Şura sədri xarici ölkələri, o cümlədən Avropa İttifaqı ölkələrini parlamentarilərinin və digər vətəndaşların Azərbaycanın işğal altındakı ərazilərinə qanunsuz səfərlərinin qarşısını almağa, bu əməlin beynəlxalq və milli qanunvericilik baxımından yaratdığı hüquqi nəticələri əvvəlcədən hesablamağa çağırıb. Tədbirdə Gürcüstanın Barış və Bərabərlik məsələləri üzrə dövlət naziri Paata Zakareişvili, Avropa İttifaqının Gürcüstandakı səfirinin müavini Boris Yaroşeviç, Gürcüstan parlamentinin deputatı Giorgi Sereteli və parlamentin ərazi bütövlüyü komitəsinin sədri Georgi Volski çıxış ediblər. Bundan başqa konfransda BMT, ATƏT və Avropa İttifaqının təmsilçiləri, diplomatik korpusun nümayəndələri, beynəlxalq ekspertlər, Azərbaycan, Gürcüstan, Moldova dövlət orqanlarının, QHT və KİV təmsilçiləri iştirak ediblər. Tədbirdə çıxış edənlər münaqişələrin ictimai müzakirələrə çıxarılmadığını və onlara siyasi qiymət verilmədiyini qeyd ediblər.

2014-cü il oktyabrın 2-də İsveçrənin Silahlı Qüvvələrə Demokratik Nəzarət üzrə Cenevrə Mərkəzi ilə Şura arasında qrant müqaviləsinin imzalanma mərasimi keçirilmişdir. Tədbir Silahlı Qüvvələrə Demokratik Nəzarət üzrə Cenevrə Mərkəzinin Cenevrə şəhərindəki baş qərargahında gerçəkləşib. Silahlı Qüvvələrə Demokratik Nəzarət üzrə Cenevrə Mərkəzinin rəhbəri səfir Teodor Vinkler istər Azərbaycanda, istərsə də İsveçrədə tolerantlıq, multikulturalizm və dünyəvilik kimi dəyərlərə böyük önəm verildiyini bildirib. Təşkilat rəhbəri Azərbaycanın multikulturalizm və tolerantlıq mühitinin qorunması sahəsində zəngin təcrübəsini unikal adlandırmış, bu təcrübənin Avropa və dünya ictimaiyyətinə nümayiş etdirilməsinin vacibliyini vurğulayıb. Şuranın dəstəyi ilə nəzərdə tutulan layihə vasitəsilə Azərbaycanın bir çox sahələr

üzrə, o cümlədən tolerantlıq, dünyəvilik və multikulturalizmin qorunması yolunda əldə etdiyi nailiyyətlər beynəlxalq ictimaiyyətə təqdim olunacaq və Azərbaycanın Avropa dəyərlərinə necə yaxın olması bir daha nümayiş etdiriləcəkdir. Tədbirdə çıxış edən Şura sədri layihənin uğurla həyata keçiriləcəyinə əminlik ifadə edərək vurğulayıb ki, bu əməkdaşlıq hər iki ölkə arasında əlaqələrin inkişafına layiqli töhfə verəcək, habelə ortaq dəyərlərin gücləndirilməsinə xidmət etmiş olacaq. Tədbirdə Azərbaycan Respublikasının İsveçrədəki səfiri Əkrəm Zeynallı və Prezident Administrasiyasının ictimai-siyasi şöbəsinin müdir müavini Tahir Süleymanov da iştirak edib.

19 noyabr 2014-cü ildə “QHT əməkdaşlığının nailiyyətləri və gələcək perspektivləri” mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib. Prezident Administrasiyası nümayəndələrinin, 40-dan çox xarici QHT-ni təmsil edən xarici qonaqların, səfirlərin, Milli Məclis üzvlərinin, dövlət qurumları təmsilçilərinin, habelə yerli QHT və media mənsublarının qatıldığı konfransı giriş sözü ilə açan Şura sədri toplantının keçirilməsinin əsas məqsədinin Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə QHT-lərlə əməkdaşlığının qiymətləndirilməsi olduğunu deyib. Konfransın məqsədlərindən biri də dünyanın üzləşdiyi təhdidlər, insan hüquq və azadlıqlarının qorunması ilə bağlı yeni mexanizmlər ətrafında fikir mübadiləsi aparmaq, eyni zamanda mövcud problemlərdən çıxış yolları axtarmaq olub. Prezident Administrasiyası rəhbərinin müavini, Xarici əlaqələr şöbəsinin müdiri Novruz Məmmədov çıxışında ölkəmizin müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Qərblə əməkdaşlıqda qazandığı uğurlardan danışdı və münasibətlərin daha da dərinləşməsində QHT-lərin fəal iştirakının vacibliyini vurğulayıb. Novruz Məmmədov ötən əsrin 50-ci illərindən başlayaraq sürətlə inkişaf etməyə başlayan QHT-lərin artıq beynəlxalq münasibətlərin mühüm iştirakçısına çevrildiyini deyib. Tədbirdə çıxış edən Milli Məclis sədrinin müavini Bahar Muradova konfransın ölkədə vətəndaş cəmiyyətinin inkişafı baxımından mühüm əhəmiyyət daşıdığını və bu yöndə Şuranın nümunəvi fəaliyyətini qeyd edib. Bahar Muradova Şura sədri Azay Quliyev tərəfindən hazırlanan “İctimai iştirakçılıq haqqında” qanunu mütərəqqi qanunverici aktlardan biri adlandıraraq və onun vətəndaş cəmiyyəti ilə dövlət strukturları, o cümlədən parlament arasında əlaqələri tənzimləyən mühüm sənəd olduğunu vurğulayıb. Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı bütün dinlərdə özünü göstərən dini radikalizmə qarşı mübarizədə qeyri-hökumət təşkilatları ilə müzakirələrin aparılmasının vacibliyini qeyd edib və iki qurumun birgə layihələr üzərində işləmək niyyətində olduğunu bildirib. Konfransda Şura üzvü, Vətəndaşların Əmək Hüquqlarının Müdafiəsi Liqasının sədri Sahib Məmmədov Azərbaycanda QHT-lərin inkişafı istiqamətində görülən işlərlə bağlı təqdimatla çıxış edib. Konfrans işini daha sonra “Sülh və regional təhlükəsizlik məsələləri” və “Mədəniyyətlərarası dialoq və insan hüquqları” adlı panellərdə davam etdirib. ADA Universitetinin strategiya və inkişaf üzrə prorektoru Emin Hüseynov “Vətəndaş cəmiyyəti təşkilatları arasında gələcək əməkdaşlıq imkanları və yeni çağırışlar” mövzusunda məruzə ilə çıxış edib.

Yekun

2014-cü ildə Şuranın fəaliyyəti yerinə yetirilən layihələrin aktuallığı və effektivliyi baxımından özünəməxsus uğurları ilə yadda qalmışdır. İldən-ilə ictimai fəaliyyətin yalnız mövzu və prioritetləri deyil, həm də forma və xarakteri dəyişir. Ötən maliyyələşmə ilində QHT-lər kütləvi maarifləndirici tədbirlərə daha çox üstünlük verib. Bu istiqamətdə onlar televiziyanın, internetin imkanlarından, sosial şəbəkələrin, KİV-in xidmətlərindən daha çox bəhrələniliblər. Əlbəttə, aparılan böyük işin axarında müəyyən taktiki dəyişmələr, məsələlərə yeni yanaşmalar həmişə olacaq. Dəyişilməz bir şey varsa, o da doğma vətənimizin və xalqımızın milli maraqları, dövlətimizin bu maraqlar naminə hər kəs üçün ortaya qoyduğu məsuliyyətdir. Şura Azərbaycanda vətəndaş cəmiyyətinin möhkəmləndirilməsinə bilavasitə məsuliyyət daşıyan qurumlardan biri kimi əldə etdiyi nailiyyətləri daim artırmaq, ölkəmizin haqq səsinin dünyada eşidilməsinə böyük ictimai dəstəyi təmin etmək əzmindədir. İnanırıq ki, bütövlükdə ölkə QHT-ləri bu məsuliyyətə və şərəfə layiq fəaliyyətlə daim irəlidə addımlayacaqlar.